

સંપ્રદાયનો સર્વાંગી વિકાસ કરવું થી સ્વા. મંદિર - સરદારનું સુપ્રયત્ન

સ્વામિનારાયણ ચિંતન

સાદેઝર, ૨૦૧૮ • દો વર્ષ લવાજમ રૂા. ૧૬૦/-

સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના

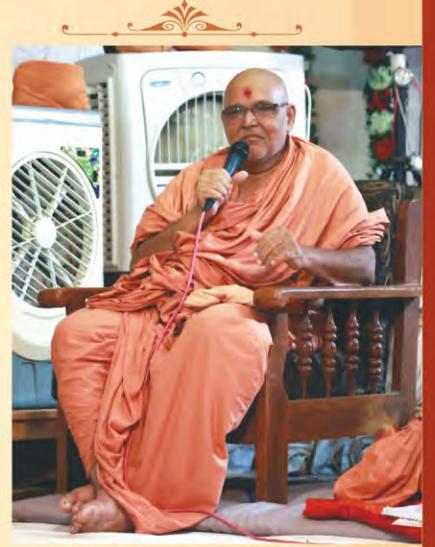
દિવ્ય લીલાચરિત્ર મહિમાગાથા

વાંચો... દિવ્ય લીલાચરિત્રોના માહાત્મ્યગાનની પ્રસ્તુત લેખમાળા

પૂ. સ.ગુ. શ્રી શ્રીહરિદાસજી સ્વામી (પુરાણી સ્વામી)નો અક્ષરવાસ

વડતાલ શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ ગાદીના પીઠાધિપતિ પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ આચાર્ય શ્રી નરેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી દ્વારા દીક્ષીત બ્રહ્મનિષ્ઠ સંત પૂ. સ.ગુ. શ્રી શ્રીહરિદાસજી સ્વામી (પુરાણી સ્વામી) તા. ૨૯-૮-૨૦૧૮ શ્રાવણ વદ - ૩ના રોજ વડતાલવાસી શ્રીહરિકૃષ્ણ મહારાજની સંઘ્યા આરતી બાદ રાત્રે ૧૦.૦૦ કલાકે ઉંમરે ભગવાન શ્રીહરિનું અખંડ સ્મરણ કરતા કરતા અક્ષરનિવાસી થયા છે. જીવનપર્યંત પૂ. સ્વામીએ વડતાલ શ્રીહરિકૃષ્ણ મહારાજ-શ્રીલક્ષ્મીનારાયણ દેવની દૈનિકાથી આજીવન સેવા કરી પ.પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા સંતો-ભક્તોનો રાજીપો પ્રાપ્ત કર્યો હતો. પૂ. સ્વામી ધર્મકુળ પરિવાર સાથે ખૂબજ નિષ્ઠાથી જોડાયેલા રહ્યા હતા. પૂ. સ્વામીએ ભગવાન શ્રીહરિના મંદવાડ ગ્રહણ સ્થાન તીર્થધામ વરજાંગ જાણિયામાં નૂતન શિખરબદ્ધ મંદિર તથા યાત્રિકનિવાસ વગેરેનું નિર્માણકાર્યની સેવા કરી સત્સંગ સમાજને રાજી કર્યો હતો. તેમજ ચરોતર, કાનમ, રાજપ્રદેશ, પંચમહાલ વગેરે ગામડાઓમાં વિચરણ કરીને પૂ. સ્વામીએ કથાવાર્તાના માધ્યમથી સત્સંગપોષણની બહુમોટી સેવા કરીને એક પ્રેરણાનો માર્ગ બતાવ્યો. પૂ. સ્વામીએ ચિંધેલા સત્સંગ સેવાના માર્ગે એમના શિષ્ય સાધુ ભક્તિનંદન સ્વામી વગેરે જીવન વીતાવી રહ્યા છે. વડતાલવાસી શ્રીહરિકૃષ્ણ મહારાજ સર્વેને સત્સંગ તેમજ ધીરજનું બળ અર્પે એજ પ્રાર્થના....

વડતાલધામ ખાતે પૂ. સ.ગુ. શ્રી શ્રીહરિદાસજી સ્વામી (પુરાણી સ્વામી)નો અગ્નિસંસ્કાર તથા વડતાલ મંદિર સભામંડપમાં શ્રદ્ધાંજલી સભા રાખવામાં આવી હતી. જેમાં સંપ્રદાયના મુર્ધન્ય સંતો તેમજ વિશાળ સંખ્યા હરિભક્તો ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. સર્વ કોઈએ પૂ. સ્વામીને શ્રદ્ધાસુમન અર્પણ કર્યા હતા.

સ્વામિનારાયણ ચિંતન

પ્રયોજક : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

વર્ષ :- ૬ । અંક :- ૮ । તારીખ :- ૨૦ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૮

અમૃતવાણી

સ.ગુ. શ્રી આધારાનંદ સ્વામી 'શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર' ગ્રંથમાં ભગવાન શ્રીહરિના 'લીલાચરિત્રો'નો મહિમા વર્ણન કરતા લખે છે :

'હરિ કે ચરિત્ર રસાલ, એહિ સમ રસ ન અન્ય કોઈ;
જાનત બુદ્ધિ વિશાલ, પ્રગટ પ્રભુ ઉપાસી જેહિ.
ચિંતામણિ સમ જાનિ, હરિ કે ચરિત્ર પરમ રસ;
પાન કરત જે પ્રાનિ, ધન્ય ધન્ય સો ધન્ય તેહિ.'

ભગવાન શ્રીહરિના ચરિત્રો સર્વે રસથી ભરપૂર છે, તેના જેવો બીજો કોઈમાં ક્યાંય રસ નથી. આ બાબતને તો સમર્થ શ્રીહરિના પ્રગટ ઉપાસી વિશાળ બુદ્ધિના સંતો-હરિભક્તો જ જાણી શકે છે. શ્રીહરિના ચરિત્રને પરમ રસપૂર્ણ અને ચિંતામણિના સમાન સમજીને જે લોકો તેનું પાન કરે છે, તેને ખૂબ જ ધન્ય ધન્ય છે, ધન્ય છે. શ્રીહરિના ચરિત્ર અલૌકિક કહેવાય પ્રેમી ભક્તો તેને એક પળવાર પણ ભૂલતા નથી. ચાલતાં, બેસતાં, સૂતાં, ખાતાં અને પીતાં, જ્યારે દેખો ત્યારે તેને સંભારતા જ હોય છે. જેમ કોઈ ઘણું મેલું કપડું શુદ્ધ જળમાં ધોવાથી તત્કાળ શુદ્ધ થઈ જાય છે, તેમ શ્રીહરિચરિત્રને સંભારવાથી મનના મેલ ધોવાઈ જાય છે, પાપ તથા ત્રણેય તાપ ટળી જાય છે અને સહેજે ભવસાગર તરી જવાય છે.

માનવ જીવનમાં ભવરોગનું ખોટું સંકટ છે. તે રોગ ટાળવાનું ઔષધ હરિચરિત્ર શ્રવણ છે. તેના જેવું કોઈ ઔષધ નથી. હરિચરિત્ર સાંભળતાની સાથે જ દુઃખ દૂર નાસી જાય છે. હરિચરિત્ર સુખનો ખજાનો છે. તેને દૂર છોડવો નહિ. તે સિવાય બીજું બધું ખોટું છે, માટે તેને હૃદયમાં રાખવું નહિ.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧/૪)

અનુક્રમણિકા

- ૦૧ સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના દિવ્ય લીલાચરિત્ર મહિમાગાથા ૦૪
- ૦૨ સત્સંગ સમાચાર પત્રિકા ૧૭૦

વક્ત્ર ટી.વી. ચેનલ દ્વારા...
સમગ્ર ગુજરાતમાં ઘેર બેઠા આપ માણો...

પ્રસિદ્ધ કર્તા
શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર તા.જી. રાજકોટ

પ્રકાશક - માલિક - તંત્રી
સાધુ પ્રતિપાવનદાસજી

સંપાદક
સ્વામી આનંદસ્વરૂપદાસજી (વેદાંતચારી)

લેખન - સંકલન
સાધુ અમૃતસ્વરૂપદાસજી
ગુરુ : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

લવાજમ દર
બે વર્ષ : રૂ. ૧૬૦/-
પંચવર્ષિક : રૂ. ૩૫૦/- • પચ્ચીસ વર્ષ : રૂ. ૭૫૦/-
પરદેશમાં લવાજમ : \$ 200 U.S.A., £ 125 U.K.

સંપ્રદાયનો સર્વાંગી વિકાસ કરતું શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધારનું રજિસ્ટર્ડ મુખપત્ર. દર માસની ૨૦ તારીખે પ્રકાશિત થતું, આપના સમગ્ર કુટુંબ-પરિવારમાં આનંદ અને સંસ્કારની સૌરભ પ્રસરાવે અને જીવનનું અનેરું ઘડતર કરતું સામયિક.

લવાજમદર અંગે ગ્રાહક પત્ર વ્યવહાર

'ચિંતન કાર્યાલય', શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર તા.જી. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫. ફો.નં. ૦૨૮૧ - ૨૭૮૧૨૧૧
www.sardhardham.com chintankaryalay@gmail.com

છબીકલા : શિવલાલ સુદાણી - બારમથા મો. ૯૮૭૯૨ ૬૬૫૪૦

સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના દિવ્ય લીલાચરિત્ર મહિમાગાથા

લેખક - ૧

ભગવાને આ પૃથ્વી ઉપર અનેક અવતારો લઈ આવા અનેક ચરિત્રો કહેલા છે. એ ચરિત્રોનું વાંચન, શ્રવણ અને મનન કરી અનેક ભકતો ભગવાનના આનંદમય ઘામને પામી ગયા છે. એમાં સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ કહેલા ચરિત્રો તો અનોખા જ છે. કારણ કે, આ ભગવાન શ્રીહરિ તો અનંતકોટિ બ્રહ્માંડના રાજાશ્રી અક્ષર્યામાધિપતિ છે. માટે તેમની લીલાનું થોડું જ ચિંતન કરનાર પણ મોટી પદવીને પામે છે. અહીં પ્રસ્તુત લેખમાળા દ્વારા ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે આ ઘણ ઉપર પ્રાગટ્ય પામીને જે જે અનુપમ લીલાચરિત્રો કર્યા છે તેના માહત્મ્યન વાંચવા-વિચારવાથી જીવાત્માના આત્મિક કલ્યાણનું સર્વાંગી યોષણ થશે.

સાધુ અમૃતસ્વરૂપદાસજી, ગુરૂ : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

‘सर्वेश्वरः सन्नरदेहधारी भूत्वा सुलीलां सुखदामकार्षीत् ।
दिव्यां च यो मानुषकीमनेकां धर्मात्मजं तं सततं नमामि ॥’

જેઓ મનુષ્ય, દેવો, ઈશ્વરો, મુક્તો વગેરે સર્વેના ઈશ્વર છે. અને એવા થકા જેમણે આ મૃત્યુલોકમાં મનુષ્યદેહ ધારણ કરીને સર્વને સુખ આપનારી દિવ્ય અને માનુષી અનેક સુંદર લીલાઓ કરી છે; તેવા ધર્મપુત્ર શ્રીહરિને હું સતત નમન કરું છું.

વસુંધરાના બંને ગોળાર્ધમાં ભાતભાતની સંસ્કૃતિઓ છે, ભાતભાતની ધરતી ને પ્રદેશ છે. એમાં માત્ર સનાતન હિન્દુ સંસ્કૃતિ સૌમાં એવી શિરમોર છે કે જેનો પાલવ પકડી પરમાત્મા અહોનિશ ખેલે છે. અને હકીકત છે કે ભારતવર્ષની આ ધરતીના લલાટે જ પરમાત્માના સાક્ષાત્ અવતરણનું સૌભાગ્ય લખાયું છે. આ ધરતીનાં એવા પારાવાર પુણ્ય છે.

શા માટે ભગવાન અહીં જ અવતરે છે ? પૂર્ણ પુરુષોત્તમ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ પોતાના પ્રાગટ્યનો હેતુ સ્પષ્ટ કરતા કારિયાણી પ્રકરણના પમાં વચનામૃતમાં કહે છે : “પોતાના જે પ્રેમી ભક્ત તેના મનોરથ પૂરા કરવા એ જ ભગવાનને અવતાર ધર્યાનું પ્રયોજન છે.”

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના માત્ર ૪૯ વર્ષના જીવન તરફ દૃષ્ટિપાત કરીએ તો જણાશે કે તેઓના પ્રત્યેક લીલાચરિત્ર પાછળ તેઓની ભક્તવત્સલ છવિ વિલસે છે. તેઓની પ્રત્યેક ક્રિયા પોતાના લાડકવાયા ભક્તોના કલ્યાણ માટે પ્રયોજાઈ છે. ભક્તોને લાડ લડાવતા, સુખ લૂંટાવતા જ તેઓ નજરે ચઢે છે.

ભણેલ હોય કે અભણ, વિદ્વાન હોય કે પામર, ધનવાન હોય કે ગરીબ, દેશમાં રહેતા હોય કે વિદેશમાં; પરંતુ એ દરેક વ્યક્તિને આંતરિક સુખ-શાંતિનો અનુભવ લેવા માટે ભગવાનનાં ચરિત્રો વાંચવા તથા સાંભળવા જેવો બીજો કોઈ સરળ અને શ્રેષ્ઠ ઉપાય નથી. ભગવાન શ્રીહરિના પ્રત્યેક ચરિત્ર આનંદ, સુખ અને શાંતિનો ઘૂઘવતો મહા રસસાગર છે. એ શાશ્વત સત્ય છે. ‘શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર’ ગ્રંથના પ્રારંભમાં જ તેના રચયિતા સ.ગુ. શ્રી આધારાનંદ સ્વામી લખે છે :

‘હરિચરિત્ર હી મહારસરૂપા, એસે ગ્રંથ કરન હી અનુપા;
હરિચરિત્ર બહુત રસાલા, સો કહે ન ભયે મોહ વિશાલા.
કહત સુનત હરિચરિત્ર હી કોઈ, તાકુ ભવ ભટકણ નહિ હોઈ;
હરિચરિત્ર રસ કે નહિ પારા, નિગમાગમ સબ કરત પોકારા.’

સર્વાવતારી, અનંતકોટિ બ્રહ્માંડાધિપતિ સર્વોપરી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ કરુણા કરી અનંત મુક્તો સાથે પૃથ્વી પર પધાર્યા. કરોડો જીવના કલ્યાણ માટે અનેક દિવ્ય ચરિત્રો કર્યા. આ ચરિત્રો જે સાંભળે તે મહા શાંતિ પામે છે. તેનું

ભવભટકણ ટળી જાય છે. મનની ભ્રાંતિઓ દૂર થાય છે. આધિ, વ્યાધિ અને ઉપાધિના ત્રિવિધ તાપ નાશ પામે; સંચિત અને ક્રિયમાણ કર્મો બળી જાય. અરે ! ભાગ્યની રેખા પલટાઈ જાય, ને સહેજે સંસારના સુખમાં વૈરાગ્ય થાય અને ભગવાન શ્રીહરિ તથા સંતો-હરિભક્તોમાં અનુરાગ થાય; એવી અમોઘ તાકાત ભગવાનના ચરિત્રોમાં છે

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧/૧)

‘અનંત કોટિ બ્રહ્માંડ કે સુખા, હરિચરિત્ર આગે સબ લૂખા;
અમૃત આગે અન્ય રસ જોઈ, ફિકે સે ફિકે લગત હી સોઈ.
હરિચરિત્ર બિન ઓર રસ ચાહા, સો નર સુખ કે ભૂલે રાહા;
હરિ કે ચરિત્ર હરિ સમ જાના, ચહ દોનું મેં ભિજ ન માના.’

જેમ અમૃતની આગળ બીજા બધા રસ અતિશય ફિક્કા લાગે છે તેમ અનંતકોટિ બ્રહ્માંડોના જે સુખ છે તે બધાં હરિચરિત્રની આગળ લૂખાં જણાય છે. હરિના ચરિત્ર હરિના સમાન છે. તે બંનેને અલગ માનવા જોઈએ નહિ. બધાં સંસારના અને યમયાતનાનાં દુઃખોને ટાળનારા તો સારરૂપ હરિના ચરિત્ર છે. તેમાં ઘણોજ પ્રેમ રાખીને તેને વારંવાર સાંભળવા જોઈએ. જેના અનંત જન્મના ભાગ્ય એક સામટા ઉદય થયા હોય, તે બીજી કોઈ વાતે નહિ બંધાઈને નિત્ય હરિના ચરિત્રોને સાંભળે છે. ચાર વેદ, છ શાસ્ત્ર, અઢાર પુરાણ અને બધા ધર્મશાસ્ત્રો તેમજ યોગ, યજ્ઞ આદિ હરિચરિત્રને સરસરીતે વખાણે છે.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧/૧/૪૭-૫૫)

સર્વે દુઃખની દવા ભગવાન શ્રીહરિના ચરિત્રો છે. ભગવાનના પ્રત્યેક ચરિત્ર દિવ્ય છે. ભગવાનની આજ્ઞા પાળવાનું બળ, શ્રદ્ધા, નિષ્ઠાની ખુમારી, આશરો, સર્વોપરી ઉપાસના-ભક્તિ અને મહિમા - આ બધું જ ચરિત્રોથી પુષ્ટ થાય છે. અરે ! ચરિત્રોની સ્મૃતિ તો છેક અક્ષરધામ સુધી પહોંચાડનારી છે.

ભગવાન શ્રીહરિના ચરિત્રો એટલે અમૃતનો આસ્વાદ, તેમાં શાંતિ છે, જીવનનો પરમ પરિતોષ છે. સ.ગુ. શ્રી મુક્તાનંદ સ્વામી કે સ્વરૂપાનંદ સ્વામીને અશાંતિ થઈ ત્યારે એને નિવારવાનો ઉપાય સ્વયં ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે જ સૂચવ્યો હતો : ‘પોતાના દિવ્ય ચરિત્રોનું પાન !’

શ્રીજીમહારાજ અક્ષરઓરડીમાં વિરાજમાન હતા અને મુક્તાનંદ સ્વામી મહારાજના દર્શને ગયા. પછી સ્વામીએ મહારાજને પૂછ્યું જે, “મહારાજ ! શાંતિ થાય તેવી વાત કરો.” પછી મહારાજ ઘેરથી ચાલ્યા અને સાત વર્ષ વનમાં ફર્યા અને જે જે વનમાં ચરિત્ર કર્યા, તે સર્વે સ્વામીને કહી દેખાડ્યાં; તોપણ સ્વામી કાંઈ સમજ્યા નહીં. પછી વળી બીજે દિવસે સ્વામી મહારાજનાં દર્શને ગયા અને મહારાજને પૂછ્યું

જે, “મહારાજ ! શાંતિ થાય તેવી વાત કરો.” મહારાજ કહે, “કાલે કરી હતી ને ?” તોપણ સ્વામી કાંઈ સમજ્યા નહીં.

પછી ત્રીજે દિવસે મહારાજનાં દર્શન ગયા. ત્યારે મહારાજે કહ્યું જે, “સ્વામી ! ગુજરાતમાં ફરવા જાઓ.” પછી મહારાજે ગાડું જોડાવી દીધું, એટલે સ્વામી ફરવા ચાલ્યા. પછી સૌ સદ્ગુરુ સ્વામીને વળાવવા ગયા. પછી રાધાવાવે જઈ સૌ સદ્ગુરુ સભા કરીને બેઠા અને મુક્તાનંદ સ્વામીને ધાબળી પાથરીને તે ઉપર બેસાર્યા. પછી નિત્યાનંદ સ્વામી બોલ્યા જે, “સ્વામી ! તમને અચાનક મહારાજે ફરવાની આજ્ઞા કરી, તે શું ?” સ્વામી કહે, “હું ત્રણ દિવસ થયા મહારાજ પાસે જતો અને શાંતિ થયાની વાત પૂછતો, એટલે મહારાજે ઉપર લખેલી (પોતાના ચરિત્રની અને ગામડે ફરવા જવાની) વાત કહી.”

પછી નિત્યાનંદ સ્વામી બોલ્યા જે, “અહોહો...! આટલું બધું મહારાજને તમારી સાથે હેત ! અને હું જ્યારે પૂછું જે, મહારાજ ! તમે વનમાં શાં શાં ચરિત્ર કર્યા ? ત્યારે કહે, ‘હું ઘેરથી નીકળ્યો તે રામાનંદ સ્વામીને ભેગો થયો.’ ને તમારી ઉપર બહુ જ હેત.” પછી મુક્તાનંદ સ્વામી બહુ જ દિલગીર થઈ ગયા. ને સૌ સંતો પાછા ગઢડે આવ્યા અને મુક્તાનંદ સ્વામી ચાલતા થયા. પછી નિત્યાનંદ સ્વામીએ મહારાજને કહ્યું જે, “મહારાજ ! મુક્તાનંદ સ્વામી ઉપર તમારે આટલું બધું હેત ?” પછી મહારાજ કહે, “સ્વામીને પાછા બોલાવો.” પછી બે સ્વારે જઈ સ્વામીને પાછા વાળ્યા. પછી સ્વામી ગઢપુર આવ્યા ને અક્ષરઓરડીમાં દર્શન ગયા. અને પોતે કીર્તન કર્યું જે, ‘**ઠરવાનું ઠામ તમે મારું, બીજું સર્વે માયાનું લાઈ રે...**’ તે કીર્તન સ્વામીએ કર્યા.

(શ્રી અક્ષરાનંદ સ્વામીની વાતો : નં. ૬૦)

એકવખત ગઢડામાં સ્વરૂપાનંદસ્વામીના શરીરે તાવ બહુ જ આવ્યો. અને શરીરમાં બળતરા બહુ જ થાતી હતી અને શ્રીજીમહારાજે મલિયાગર ચંદન ઘસાવી પોતાના હાથે સ્વામીને ચરચ્યું, તોપણ બળતરા મટી નહીં. પછી મહારાજ કહે, “સ્વામી ! આ દરબાર તથા ઓરડાનું તથા નળિયાનું ધ્યાન કરો.” પછી સ્વામીએ, દરબારમાં શ્રીજીમહારાજ પાંચસેં પરમહંસ સહિત સભા કરીને બેઠા છે; એમ મહારાજની મૂર્તિ ધારી એટલે શરીરનો વ્યાધિ નાશ પામ્યો. તેનું કારણ જે, મહારાજે **દરબારનો મહિમા** દેખાડ્યો.

(શ્રી અક્ષરાનંદ સ્વામીની વાતો : નં. ૬૬)

વ્યાસમુનિ રૂપ ભગવાનનો અવતાર ઘણો સમર્થ કહેવાય. તેમણે લાખ શ્લોકનું મહાભારત રચ્યું અને સત્તર પુરાણો રચ્યાં. છતાં તેમના મનમાં અશાંતિ રહી. સંતોષ ન થયો. દેવતાઓનું મહત્ત્વ ઘણું કહ્યું, વ્રત, તપ, દાન અને યજ્ઞોનું મહત્ત્વ કહ્યું. તેનાથી જીવનો કોઈ કલ્પે મોક્ષ ન થાય, જેવી લોકોની રુચિ રહે તેવું લખ્યું. પંચવિષયમાં સુખ વધારે દેખાડ્યું. એટલે તે વિષયોમાંથી મન ક્યારેય છૂટે નહિ. ‘તે સુખમાં તો અપાર દુઃખ રહ્યું છે’ એવું ક્યાંય કહ્યું નહિ. વિષયી મનુષ્યને આનંદ થાય એવું વર્ણન ઠેકઠેકાણે કર્યું. તે દેખીને તો મનમાં બળતરા થવા લાગી અને તે વિષય સુખની પાછળ લોકો મરવા લાગ્યા. ભગવાનની ઈચ્છાથી નારદજી તેમને (વ્યાસમુનિને) મળ્યા. તેમણે વ્યાસજીના હૃદયને દેખ્યું. પછી અનંત પાપોનો નાશ કરનારા, પરમ પવિત્ર ભગવાનના ચરિત્રો છે એવું તેમને સમજાવ્યું.

જેમાં મોટા મોટા **હંસ** નહાય એવા **તીર્થો** આપે રચ્યાં નથી. પણ કાગડા જેવા વિષયી મનુષ્ય નહાય એવા તીર્થો આપે કર્યા છે. અને તેનાથી જ આપના અંતઃકરણમાં અસંતોષની આગ લાગી છે, તો તે આગને ઓલવનારા તો ભગવાનના ચરિત્રો જ છે. હવે આપ ભગવાનના તે ચરિત્રોને કહો અને

તેમાંથી આપના હૃદયમાં અપાર આનંદ થાશે. હરિના ચરિત્ર વિનાના તમારા તે પુરાણ-પુરાણા ગ્રંથોને તો સુજ્ઞ જનો **કાક તીર્થ** કહે છે, જે વિષયી લોકોને નરકનું દુઃખ આપવા માટે હરિચરિત્રથી રહિત રચાયા છે. શ્રીકૃષ્ણથી કોઈ પર નથી. તેમના અનંત અવતારો થઈ ગયા છે. તેમના જન્મ-કર્મ અને ચરિત્રોના સમાન બીજું કાંઈ પવિત્ર નથી. જીવ વિનાનો દેહ જેમ મડદું કહેવાય, તેમ ચરિત્ર વિનાના ગ્રંથ પણ નિષ્પ્રાણ જ કહેવાય. આ ભૂમિ ઉપરના ભગવાન અને ભગવાનના જે ધામો રહ્યાં છે, જ્યાં જ્યાં ભગવાન વિચર્યા હોય અને જે જે ક્રિયાઓ (લીલાઓ) કરી હોય તેમને દિવ્ય કહેવી. તેનાથી તત્કાળ હૃદયમાં શાંતિ થઈ જાશે.

જેને ભગવાનનો સંબંધ થયો હોય તેવા મનુષ્ય, વૃક્ષ, વન, પશુ, પક્ષી, નદી અને સરોવર ઈત્યાદિ સહુથી પવિત્ર ગણાય. જેને ભગવાનનો સંબંધ છે એવા જે ઉપર કહ્યાં તેની આગળ દેવલોકને પણ **નરકતુલ્ય** કહ્યાં છે. જે જે આગળના દેવલોકો છે તે બધા અપાર **દુઃખરૂપ** છે. મુમુક્ષુ જીવનું મન બીજા વિષયોમાંથી સમૂળું ઊખડીને ભગવાનના સ્વરૂપમાં ચોંટે એવો વિચાર મનમાં કરો અને હવે **ભાગવત પુરાણની રચના**

કરો. જે ભગવાનનું ભજન કરતા નથી તે સંસારમાં સુખ માને છે અને તેઓ મરીને જમપુરીમાં જાશે. ત્યાં તેને જમ અનંત દુઃખ દેશે. જમપુરીમાં સ્ત્રી-પુત્ર કે પરિવાર કોઈપણ સહાય કરી શકતા નથી. અનંત કલ્પો સુધી નરકના કુંડમાં અનંત જીવો દુઃખ ભોગવતા હોય છે.

આ જગતમાં જીવ વિષયના અલ્પ સુખને જે ભોગવે છે તેના ફળના રૂપમાં જીવને મેરુના જેવું મોટું દુઃખ ભોગવવું પડે છે. જ્યારે તે નરકયાતના ભોગવી રહે છે ત્યારે તેને ફરીવાર લખચોરાશીમાં ભટકવાનું શરૂ થાય છે. એકવીશ-એકવીશ લાખ વખત જન્મ લેવાની તે ચાર ખાણ કહેવાય છે. તેમાંથી જીવની ઘણી ભૂંડી ગતિ થાય છે. ભાગવતમાં તે બાબતનું ઘણું

વર્ણન કરજો. એકવીશ લાખ દેહને એક ખાણમાં ધારવાનાં હોય છે. તેટલું એક ખાણમાં રહેવાનું. તેમાં જ કરોડો કલ્પ જેટલો સમય વીતી જાય છે. અને શ્રીકૃષ્ણનું ભજન તેમાં થાતું નથી.

શ્રીકૃષ્ણનો જન્મ મથુરામાં થયો. પછીથી તેઓ ગોકુળમાં આવ્યા. વસુદેવ-દેવકી, નંદ-યશોદા તેમણે પુત્ર માનીને ઘણા લાડ લડાવ્યાં. કંસ આદિ દૈત્યોના સ્વભાવને ભાગવતમાં કહેવા. જેનાથી તેનો સહુને અભાવ આવે. ભગવાને ગોપીઓ અને ગોવાળોને સુખ આપ્યું. તેમના સમાન બીજો કોઈ ભાગ્યશાળી કહેવાય નહિ. જે દેવરાજ ઈન્દ્ર પદ ભગવાને જ આપ્યું છે. તે અભિમાનથી મલિન થયેલો ઈન્દ્ર ક્રોધ કરીને

અમાણં એ ઇર્વં ચલ્પિ, ક્ષિયા તથા નામ સ્મરણા તે કલ્યાણકાષ્ટી છે., ...અમાણં ચલ્પિ-લીલા તેને કહેવા ને સાંભળવા ને તેનું મનમાં ચિંતવન કરવું. અને જેને એનું ચિંતવન અંતકાળે જો થઈ આવ્યું હોય તો તેનો જીવ ભગવાનના ધામને જરૂર પામે.

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ - વચ. મ. પ્ર. ૩૫

ગોકુળ ઉપર મેઘ લઈને ચઢી આવ્યો. ભગવાને બ્રહ્માને પણ પોતાના સમાન સામર્થ્ય આપ્યું હતું. તેને બધું નિપુણતાથી લખવું.

દેવોમાં જે સામર્થ્ય છે તે પણ શ્રીકૃષ્ણ ભગવાને જ આપ્યું છે. અનંત કોટિ બ્રહ્માંડ પણ શ્રીકૃષ્ણને આધીન છે. કૃષ્ણ વિનાનું સુખ તો મડદાને શણગાર્યા જેવું છે. મડદાની શોભા શી હોઈ શકે. તે પુરાણમાં ચાર પ્રકારના પ્રલયની વાત વારંવાર કહેવી. સાક્ષાત્ શ્રીકૃષ્ણ અને તેમનું જે ધામ તેનું વર્ણન કરવું. એક કૃષ્ણ સિવાય જેનું જેનું નામ છે તે બધાનો વિનાશ થાય છે. જે સમર્થ દેવો કહેવાય છે તે પણ શ્રીકૃષ્ણના શરણ સિવાય કોઈ

બચતા નથી. એવું પુરાણ કરો કે કૃષ્ણ સિવાય અન્ય કોઈ સમર્થ નથી. એટલે મનુષ્ય જ્યારે ભગવાનમાં ચોંટે ત્યારે તેનું કલ્યાણ થાય. આટલું કહીને તે નારદ પ્રસન્ન મનથી ચાલ્યા ગયા. વ્યાસજી શ્રીકૃષ્ણ ચરિત્રરૂપી મોટા ઘરામાં ડૂબી ગયા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૮/૩૪)

ભગવાન શ્રીહરિ ગઢડા મધ્ય પ્રકરણના ઉપમા વચનામૃતમાં કહે છે : “અમારાં એ સર્વે ચરિત્ર, ક્રિયા તથા નામ સ્મરણ તે કલ્યાણકારી છે.” વળી, આ જ વચનામૃતમાં ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ આજ્ઞા આપતાં કહે છે : “તમે સર્વે છો તે મને ભગવાન જાણો છો, તે અમે જ્યાં જ્યાં ઉત્સવ-

ભગવાન શ્રીહરિના દિવ્ય ચા માનુષી સર્વે ચરિત્રો બ્રહ્મઅગ્નિ છે. તેનાથી ચાહે તેવા છૂપા વાસનાનાં બીજ હેચ તોપણ તે બળી જાય છે. હૃદયિચરિત્રરૂપી બ્રહ્માગ્નિ સિવાય ચાહે તેવા મોટા મોટા અગ્નિ હેચ તોપણ કસેલે કલ્યેય તે વાસનાનાં બીજ થોડાં પણ બળે નહીં. હૃદયિચરિત્રની આવી મહત્તા છે.

શ્રી ઘનશ્યામલીલામૃત - પૂર્વાર્ધ : તરંગ - ૧૦૯

‘ભાગવત થકી કોટિ ઘણું, ફળ મળે આ ચરિત્ર તણું;
એમાં કોઈ ન કરશો સંદેહ, વાત નિશ્ચે કરેલી છે એહ.
આ તો અવતારીના ચરિત્ર, અક્ષરાધિપતિનાં પવિત્ર;
જે સુણે તેનાં સંકટ વામે, અંતે અક્ષરધામને પામે.’

(પૂર્વાર્ધ : તરંગ - ૧૦૮)

ભગવાન શ્રીહરિના દિવ્ય યા માનુષી સર્વે ચરિત્રો બ્રહ્મઅગ્નિ છે. તેનાથી ચાહે તેવા છૂપા વાસનાનાં બીજ હોય તોપણ તે બળી જાય છે. હરિચરિત્રરૂપી બ્રહ્માગ્નિ સિવાય ચાહે તેવા મોટા મોટા અગ્નિ હોય તોપણ કરોડો કલ્પેય તે વાસનાનાં બીજ થોડાં પણ બળે નહીં. હરિચરિત્રની આવી મહત્તા છે.

શ્રીજીમહારાજ વચનામૃતમાં ભગવાનના માનુષિક અને દિવ્ય ચરિત્રો વિષે જણાવતાં કહે છે : “જ્યારે જીવોના કલ્યાણ અર્થે ભગવાન મનુષ્ય જેવી મૂર્તિ ધરીને પૃથ્વીને વિષે વિચરે છે, ત્યારે ભગવાનના કેટલાંક ચરિત્ર તો દિવ્ય હોય ને કેટલાંક ચરિત્ર તો માયિક જેવાં હોય, તે જ્યારે ભગવાને કૃષ્ણાવતાર ધાર્યો ત્યારે દેવકીવસુદેવને ચતુર્ભુજ દર્શન દીધું તથા ગોવર્ધન તોળ્યો તથા કાળીયનાગને કાઢીને યમુનાજીનું જળ નિર્વિષ કર્યું તથા બ્રહ્માનો મોહ નિવારણ કર્યો તથા અકૂરજીને યમુનાના જળને વિષે દર્શન દીધું તથા મલ્લ, હસ્તિ, કંસાદિ દુષ્ટને મારીને સર્વ યાદવનું કષ્ટ નિવારણ કર્યું. તેમજ રામાવતારને વિષે ધનુષ ભાંગ્યું તથા રાવણાદિક દુષ્ટને મારીને સર્વ દેવતાનું કષ્ટ નિવારણ કર્યું, ઈત્યાદિક જે પરાક્રમ તે ભગવાનનાં દિવ્ય ચરિત્ર કહેવાય, અને સીતાહરણ થયું ત્યારે રઘુનાથજી રોતારોતા ઘેલા જેવા થઈ ગયા તથા કૃષ્ણાવતારમાં કાળયવનની આગળ ભાગ્યા તથા જરાસંધની આગળ હાર્યા ને પોતાની રાજધાની જે મથુરા તેને તજીને સમુદ્રના બેટમાં જઈ વસ્યા ઈત્યાદિક જે ભગવાનનાં ચરિત્ર તે પ્રાકૃત જેવાં જણાય છે. માટે દિવ્ય ચરિત્ર હોય તેમાં તો પાપી હોય તેને પણ દિવ્યપણું જણાય પણ જ્યારે ભગવાન પ્રાકૃત ચરિત્ર કરે ને તેને વિષે પણ જેને દિવ્યપણું જણાય ત્યારે તે પરમેશ્વરનો ભક્ત સાચો અને ભગવાને ગીતામાં કહ્યું છે જે, ‘જન્મ કર્મ ચ મે દિવ્યમેવં યો વેતિ તત્ત્વતઃ । ત્યક્ત્વા દેહં પુનર્જન્મ નૈતિ મામેતિ સોઽર્જુન ।।’ એ શ્લોકનો એમ અર્થ છે જે, હે અર્જુન ! મારાં જન્મ ને કર્મ તે દિવ્ય છે, તેને જે દિવ્ય જાણે તે દેહને મૂકીને ફરી જન્મને નથી પામતો મને જ પામે છે, માટે જે ભગવાન દિવ્ય ચરિત્ર કરે તે તો ભક્ત ને અભક્ત બેયને દિવ્ય જણાય, પણ જ્યારે મનુષ્યના જેવાં પ્રાકૃત ચરિત્ર કરે તો પણ તેને વિષે જેને દિવ્યપણું જ જણાય પણ કોઈ રીતે ભગવાનના તે ચરિત્રમાં અભાવ આવે નહિ, એવી જેની બુદ્ધિ હોય તેને પરમેશ્વરની ભક્તિ કહેવાય અને એવી ભક્તિ કરે તે જ ભક્ત કહેવાય અને એ શ્લોકમાં કહ્યું જે, ફળ તે આવા ભક્તને જ થાય છે. અને

જેમ ગોપીઓ ભગવાનનાં ભક્ત હતાં તે કોઈ રીતે ભગવાનનો અવગુણ લીધો જ નહિ અને રાજા પરીક્ષિતે તો ગોપીઓની વાત સાંભળી એટલામાં જ ભગવાનનો અવગુણ લીધો. પછી શુકજીએ ભગવાનનું સમર્થપણું દેખાડીને તે અવગુણને ખોટો કરી નાખ્યો. માટે જે જે ભગવાન ચરિત્ર કરે તે સર્વને ગોપીઓની પેઠે દિવ્ય જાણે પણ કોઈ રીતે પ્રાકૃત જાણીને અભાવ તો આવે જ નહિ, એવી જે ભક્તિ તે તો મહાદુર્લભ છે અને એક બે જન્મને સુકૃતે કરીને એવી ભક્તિ ન આવે એ તો અનેક જન્મના જ્યારે શુભ સંસ્કાર ભેળા થાય છે, ત્યારે તેને ગોપીઓના સરખી ભક્તિ ઉદય થાય છે અને એવી ભક્તિ છે તેજ પરમપદ છે.”

(વચનામૃત ગઢડા મધ્ય પ્રકરણ : ૧૦)

વળી, ભગવાન શ્રીહરિ ગઢડા મધ્ય પ્રકરણના ૧૭મા વચનામૃતમાં સ્થિતપ્રજ્ઞ સ્થિતિની વાત કરતા કહે છે : “...જેને ભગવાનના સ્વરૂપને વિષે કોઈ જાતનો ઘાટ ન હોય અને જેમ ભગવાનનું સમર્થપણું હોય ને તેનું ગાન કરે તેમ જ અસમર્થપણું હોય તેનું પણ ગાન કરે અને જેમ ભગવાનનું યોગ્ય ચરિત્ર હોય તેનું ગાન કરે તેમજ જે અયોગ્ય જેવું ચરિત્ર જણાતું હોય તેનું પણ ગાન કરે પણ ભગવાનના ચરિત્રને વિષે યોગ્ય-અયોગ્ય એવો ઘાટ ઘટે નહીં, એવો જે ભગવાનનો ભક્ત હોય તેને પુરુષોત્તમના સ્વરૂપને વિષે સ્થિતપ્રજ્ઞ જાણવો.”

ચરિત્રમાં સંશય ન કરે તેવા સાચા ભક્તનું લક્ષણ જણાવતાં સ.ગુ. શ્રી આધારાનાંદ સ્વામી ‘શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર’ ગ્રંથમાં કહે છે : “જે નર કે નારીનાં પૂર્વનાં ઘણા મહાન શુભ પુણ્ય પ્રકટ થયાં હોય તેમને ભગવાનનાં તે ચરિત્રોને દેખીને મનમાં ઘણી ભાવના વધે છે. તે ભગવાન શ્રીહરિ ચાહે તેવાં ચરિત્ર કરે, પણ પુણ્યાત્મા મનુષ્યને તે ચરિત્રો પરમ અમૃતમય જણાય. પરમેશ્વરની દયા વિના આવી સમજણ કોઈને આવે નહિ. પ્રભુનો કૃપાપાત્ર ભક્ત ભગવાનનાં ઊલટાં જેવા જણાતા મનુષ્ય ચરિત્રોને પણ સૂલટાં સમજી લે છે. સાચા ભક્ત છે તે ભગવાન જો વિપરીત ચરિત્ર કરે તોપણ તેને મોક્ષદાયક જ માને. ભગવાનનાં તેવા ચરિત્રોમાં પણ તેમની પરમ કૃપાને માને પણ તેમાં દોષ ન જુએ, અવગુણ ન લે. જે ભગવાનનો કૃપાપાત્ર હોય તે ભક્તની સમજણ કાયમ એકસરખી જ રહે છે પણ મનુષ્ય ચરિત્ર દેખીને તેને તેમાં ભ્રમ પેદા થતો નથી. જેને ભગવાનમાં પ્રેમ કરવો હોય તેણે પોતાનાં મનનું કૃત્ય છોડી દેવું જોઈએ.”

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૬/૨૧/૧૭-૨૦)

મનુષ્યાકાર શ્રીહરિ ધરતી ઉપર કાયમ રહેતા નથી, પરંતુ ચરિત્રરૂપી શ્રીહરિ તો બ્રહ્માંડ રહે ત્યાં સુધી રહે છે. અને આ

મનુષ્યાકાર શ્રીહરિ ઘરતી ઉપર કાયમ રહેતા નથી, પરંતુ ચરિત્રરૂપી શ્રીહરિ તો બ્રહ્માંડ રહે ત્યાં સુધી રહે છે. અને આ ચરિત્રરૂપી જહ્વજ દ્વારા કસેડે જીવોનું કલ્યાણ થાય છે. પ્રગટ પૂર્ણ પુરુષોત્તમ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના ચરિત્રો સાગરની જેમ અગાધ અને અપાર છે. ભક્તોના મનોરથ પૂર્ણ કરવામાં ચિંતામણી સમાન છે.

ચરિત્રરૂપી જહ્વજ દ્વારા કરોડો જીવોનું કલ્યાણ થાય છે. પ્રગટ પૂર્ણ પુરુષોત્તમ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના ચરિત્રો સાગરની જેમ અગાધ અને અપાર છે. ભક્તોના મનોરથ પૂરા કરવામાં ચિંતામણી સમાન છે. ચરિત્રો ભગવાન શ્રીહરિની કરુણા, પ્રેમ, ઉદારતા, ભક્તવત્સલતા અને સહાનુભૂતિ જેવા અનેક સદ્ગુણોને સમજાવનારા છે. એટલું જ નહિ, પરંતુ ભગવાન શ્રીહરિની અખંડ સ્મૃતિ કરાવનારા છે. એટલે જ આપણા અનેક સંતો-ભક્તોએ ભગવાન શ્રીહરિના સ્વરૂપનું અખંડ ચિંતન કરવા માટે જ ભગવાન શ્રીહરિના ચરિત્રોનું આલેખન કર્યું છે.

‘आलोड्य सर्वशास्त्राणि विचार्य च पुनः पुनः । इदमेकं
सुनिष्पन्नं ध्येयो नारायणः सदा ॥’

આવા ધ્યેય સ્વરૂપ સર્વોપરી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણનું અખંડ ચિંતન થાય તેથી વિશેષ જીવનનો કોઈ લાભ નથી. ભગવાન શ્રીહરિનું એક સર્વોપરી વિધાન છે કે, “ભગવાનના સ્વરૂપમાં અખંડ વૃત્તિ રાખવી તેથી કોઈ કઠણ સાધન પણ નથી અને તેથી કોઈ મોટી પ્રાપ્તિ પણ નથી.” (વચ. ગ.પ્ર. ૧)

શ્રીમદ્ ભાગવતમાં કહ્યું છે : ‘शृण्वन्ति गायन्ति
गुणान्त्यभीक्षणशः स्मरन्ति नन्दन्ति त्वेहितं जनाः । ते एव
पश्यन्त्यचिरेण तावकं भवप्रवाहोपरमं पदाम्बुजम् ॥’ - હે ભગવન! જે જનો આપના ચરિત્રોને સાંભળે છે, સંભળાવે છે, વારંવાર ગાય છે, ચિંતન કરે છે કે ચરિત્રોને વખાણે છે; તેઓ સંસાર-સાગરની નિવૃત્તિ કરનાર આપના ચરણારવિંદને તત્કાળ પામે છે. (શ્રીમદ્ ભાગવત: ૧/૮/૩૬)

અમાણ જે જન્મ ચરિત્ર છે તેને દિવ્ય જાણીને ભક્તજને ચિંતવવા. તેને ઘણા જ હરખથી કહેવા અને સાંભળવા અને તેના જેટલો પ્રેમ અન્ય કોઈમાં ન રાખવો. અમાણ ચરિત્રોમાં સર્વોપદિ પ્રેમ રાખવો. ચિત્તને તેમાં ચોંટાડી રાખવું. ચિત્ત જેટલું ચરિત્રોનું ચિંતન કરશે તેટલું તે વધારે પવિત્ર થાશે.

શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર - પૂર : ૯, તરંગ - ૩૫/૨૯-૪૦

આ કઠણમાં કઠણ સાધન તથા મોટામાં મોટી પ્રાપ્તિને સિદ્ધ કરવાનો સહેલામાં સહેલો ઉપાય છે - ભગવાન શ્રીહરિના લીલા-ચરિત્રોનું વાંચન-શ્રવણ તથા ચિંતન-મનન કરવું. શ્રીજીમહારાજની લીલાના માધ્યમે મહારાજની મૂર્તિમાં સહેજે જ મન રહે છે. એટલે જ સંપ્રદાયના સુજ્ઞ સંતો-હરિભક્તો મોટી ઉમરે મહારાજની લીલામય રહેતા હોય છે. લીલા-ચરિત્રોથી ભગવાન શ્રીહરિ તથા સંતો-હરિભક્તોમાં મહિમા, જ્ઞાન અને વૈરાગ્યનું સહજતાથી પોષણ થાય છે. સંતો-હરિભક્તોમાં સુહૃદપણું તથા આત્મીયતા પણ તેનાથી પુષ્ટ બને છે.

ભગવાનના સ્વરૂપમાં અખંડવૃત્તિ રાખવા માટે

લીલાચરિત્રોનું ચિંતન કરવું તે જ સરળ ઉપાય છે. સ.ગુ. નિષ્કુળાનંદ સ્વામીએ ‘હરિવિચરણ’ ગ્રંથમાં ચરિત્રોરૂપી ઉપાય દર્શાવ્યો છે. સ્વામી ચરિત્રોનો મહિમા કહેતા લખે છે :

‘અમૃતવત હે હરિકે ચરિત્ર, જયું સુધી ટેડી ગંગ કરત પવિત્ર;
એસે જાનકે જાહવી નાહના, શુદ્ધાશુદ્ધ વાકું જો ન જાના.
જયું સુરસરિતા સભકું સુખરૂપા, તેસે હરિજશ અતિશે અનુપા;
સો તો લગત હરિજનકું પ્યારા, કહત સુનત સો વારમવારા.’

(નિષ્કુળાનંદ કાવ્ય અંતર્ગત હરિવિચરણ : ૮/૪૪-૪૫)

‘પુરુષોત્તમ પ્રકાશ’ ગ્રંથમાં સ.ગુ. શ્રી નિષ્કુળાનંદ સ્વામીએ લખ્યું છે કે શ્રીજીમહારાજ કહેતા કે :

‘ભવજળ પાર ઉતરવા, જાણો મારા ચરિત્ર છે ઝા’ઝ;
માટે સૌને સંભારવા, એમ શ્રીમુખે કહે મહારાજ.
જન્મ કરમ જે માહેરા, ગાયે સાંભળે સંભારે સોય;
તે જન જરૂર જાણજો, મારા ધામના વાસી હોય.
એમાં કાંઈ અટપટું નથી, જાણી લેજો જન જરૂર;
અન્ય ઉપાય અળગા કરી ધારી લિયો એટલું ઉર.’

(પ્રકાર : ૧૬)

વાલ્મીકિ રામાયણના ઉત્તરકાંડના ૪૦મા સર્ગમાં એક પ્રસંગ છે કે, રાવણનો વિનાશ કરીને ભગવાન શ્રીરામચંદ્રજી અયોધ્યા પધાર્યા. પછી દરેક રીંછોને તથા વાનરોને વિદાય આપતા હતા ત્યારે રામપ્રિય એવા હનુમાનજીએ શ્રીરામ પાસે માગ્યું : “હે પ્રભુ! જ્યાં સુધી પૃથ્વી પર રામકથા થયા કરે ત્યાં સુધી મારા પ્રાણ મારા શરીરને ન છોડે. હું તમારા દિવ્ય ચરિત્રની કથા હંમેશાં સાંભળ્યા કરું.”

આ બધાથી વિશેષ લીલાચરિત્ર અને સંતો-હરિભક્તોમાં સ્નેહનું પ્રયોજન શ્રીજીમહારાજે ગઢડા પ્રથમ પ્રકરણના ત્રીજા વચનામૃતમાં બતાવ્યું છે કે : “જેને ભગવાનની મૂર્તિ અંતરમાં અખંડ દેખાતી હોય તેણે પણ ભગવાને જે જે અવતાર કરીને જે જે સ્થાનકને વિષે જે જે લીલા કરી હોય તે સંભારી રાખવી અને બ્રહ્મચારી, સાધુ તથા સત્સંગી તેની સાથે હેત રાખવું અને એ સર્વને સંભારી રાખવા. તે શા સારુ જે, કદાપિ દેહ મૂક્યા સમે ભગવાનની મૂર્તિ ભૂલી જવાય તોપણ ભગવાને જે સ્થાનકને વિષે લીલા કરી હોય તે જો સાંભરી આવે અથવા સત્સંગી સાંભરી આવે અથવા બ્રહ્મચારી ને સાધુ સાંભરી આવે તો તેને યોગે કરીને ભગવાનની મૂર્તિ પણ સાંભરી આવે અને તે જીવ મોટી પદવીને પામે અને તેનું ઘણું રૂડું થાય, તે માટે અમે મોટા મોટા વિષ્ણુયાગ કરીએ છીએ તથા જન્માષ્ટમી અને એકાદશી આદિક વ્રતના વર્ષોવર્ષ ઉત્સવ કરીએ છીએ અને તેમાં બ્રહ્મચારી, સાધુ, સત્સંગીને ભેળા કરીએ છીએ. અને જો કોઈક પાપી જીવ હોય અને તેને પણ જો એમની અંતકાળે સ્મૃતિ થઈ આવે તો તેને ભગવાનના ધામની પ્રાપ્તિ થાય.”

સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત ‘શ્રી સ્વામિનારાયણ વિચરણલીલામૃત’માં સ્વામી લખે છે : “...ભગવાનનાં ચરિત્ર તો સર્વે ગાન કરવા યોગ્ય છે ને સાંભળવા યોગ્ય છે. જેમ સાકરનું નાળિયેર હોય તેમાં ત્યાગ-ભાગ હોય નહીં તેમ. અને વેદશાસ્ત્ર તે તો તેમના દાસનાં કરેલા છે તે આપણે સર્વે પાળવાં. અને ભગવાન તો અવતાર લઈને નજરમાં આવે તેવા ચરિત્ર કરે. ને શાસ્ત્ર પ્રમાણે વર્તે અથવા શાસ્ત્રથી બહાર વર્તે, પણ તે જ ચરિત્ર ગાવાં ને સાંભળવાં. ...ને ભગવાન જે જે ચરિત્ર કરે તે તો જીવના કલ્યાણને અર્થે ને ભગવાનના ભક્તને ગાવા ને સંભારવા જોગ્ય છે, ને ધ્યાન કરવા જોગ્ય છે.”

(શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૧૧૭)

‘શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર’ ગ્રંથમાં સ.ગુ. શ્રી આધારાનંદ સ્વામી સ્વાનુભવ સિદ્ધ હરિચરિત્રોનો મહિમા કહેતા લખે છે :

શ્રીહરિની આવી બધી (લીલાચરિત્રોની) વાતો ઝાઝી કહીએ તો જે થોડી બુદ્ધિવાળા હોય તે ગમે તેમ બોલે. અને તેવા અજ્ઞાની લોકોથી તો હું કહી ન શકાય તેટલો ડરું છું. જે બુદ્ધિથી અંધ હોય છે, તે લોકો તો પોતાની ઉત્પાત કરનારી નાની એવી વાતને પણ ઘણી શ્રેષ્ઠ કરીને માને છે. એટલે શ્રીહરિના ચરિત્રને કહેતા તો હું અજ્ઞાની લોકોથી થર થર ધૂજું છું. પણ શ્રીહરિચરિત્રને કહેતા ક્યારેય મારું મન તૃપ્ત થાતું નથી અને ભાવ અધિક રહે છે. શરીરમાં પણ વ્યથા થાય છે, તે બધી વાતો ઝાઝી કહેવાય નહિ. હું તો શ્રીહરિના ચરિત્રોમાં ચિત્તને પરોવું છું તેટલીવાર તે બધી પીડા દૂર રહે છે.

શ્રીહરિના ચરિત્રોને કહેવામાં કે સાંભળવામાં જેને ભાવ ન હોય તે મનુષ્ય તો પશુના સમાન કહેવાય છે. એમ વ્યાસ મુનિએ વારંવાર કહ્યું છે. મનુષ્ય દેહ પામ્યાનું ફળ એટલું જ છે કે, ‘જે શ્રીહરિના ચરિત્રો છે તેને અમૃત જાણીને તેનું પાન કરીએ અને તે પાન થાય ત્યારે જ મનુષ્યદેહ મળ્યો એ સાર્થક છે.’ પૂર્વે પ્રહ્લાદ, પ્રિયવ્રત ઈત્યાદિક જેટલા ભગવાનના ભક્ત થયા, તે બધાની સમજણ આવી જ હતી કે, શ્રીહરિના જે કાંઈ ચરિત્રો છે તેના સમાન બીજી કોઈ વાત નથી. આવી જેને સમજણ હોય તે જ ભગવાનના સાચા ભક્ત કહેવાય છે, અને તેવી સમજણ વિનાના તો કાચા ગણાય છે.

જેનો જેવો ભાવ હોય તેને ભગવાન તો દેખે જ છે. હું મારા મનમાં આવો ઠરાવ કરીને શ્રીહરિના આ ચરિત્ર લખી રહ્યો છું. જ્યાં સુધી ભગવાનનો રાજીપો રહેશે અને શરીરની સાનુકૂળતા રાખશે, ત્યાં સુધી શ્રીહરિના જેટલા ચરિત્રો છે તેને શ્રદ્ધા રાખીને મારે લખવા છે. જ્યાં સુધી હું શ્રીહરિના આ ચરિત્રને લખું છું, ત્યાં સુધી જેવા શ્રીહરિ હતા તેવા જ તે ચરિત્ર કરી રહેલા મને પ્રત્યક્ષ સમીપ દેખાય છે. આ ચરિત્ર લખવામાં આટલો મને લાભ થાય છે. જેણે ક્યારેય શ્રીહરિના દર્શન કર્યાં ન હોય, તેને દર્શન કરવાની રીતે (મારી જેમ સાક્ષાત્ભાવ રાખે તો) આ ચરિત્રોએ કરીને શ્રીહરિ પ્રત્યક્ષ દેખ્યામાં આવે છે. જેને શ્રીહરિના દર્શનની રીત સમજાતી ન હોય, તેને ક્યારેય શ્રીહરિ દેખાતા નથી. દર્શનની રીત જાણ્યા વિના જ તેને પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષના ભાવો રહે છે.

ભગવાનના પરોક્ષ ચરિત્રની જેમ જ જે ભક્ત ભગવાનના પ્રત્યક્ષ ચરિત્રને દિવ્ય કરીને માને છે, તે ભક્ત જ ખરેખર પ્રમાણભૂત ગણાય છે. આવા જે ભક્ત હોય છે, તેની બુદ્ધિ વિષમ દેશકાળને લીધે પણ ક્યારેય ફરતી નથી. ભગવાન તો વારેવારે અવતાર ધરીને આવતા જતા રહે છે અને શ્રીહરિ

ઘણા ચરિત્ર કરે છે. જે ભગવાનના ભક્ત કહેવાય છે તે શ્રીહરિના આ ચરિત્રનું દિવ્ય જાણીને ગાન કરે છે અને રાત-દિવસ તે ચરિત્રમાં તલ્લીન થઈને રહે છે, તે ભક્ત મહાન છે. ભગવાન પ્રગટ થઈને આ ભૂમિ ઉપર ચરિત્ર કરે છે પછી ભગવાન અદૃશ્ય થઈ જાય છે પણ ચરિત્ર દ્વારાએ તે ભગવાન પ્રગટ રહે છે. જ્યારે જ્યારે ભગવાન પ્રગટ થઈને ચરિત્ર કરે છે તે ચરિત્ર ક્યારેય પરોક્ષ થતાં નથી. પરંતુ જ્યાં સુધી ભક્ત ચરિત્રને પરોક્ષ જાણે છે ત્યાં સુધી તેનો મોક્ષ થાતો નથી.

ભગવાનના ચરિત્રોને દિવ્ય સમજવા તેમાં જ નિશ્ચિત મોક્ષ રહ્યો છે. ભગવાન તો સદાય અજન્મા છે. તેઓ જન્મે રહિત હોવા છતાં પણ જન્મ લે છે. બ્રહ્માદિક દેવતાઓના કળ્યામાં પણ ન આવે એવા તેમના ચરિત્ર કહેવાય છે. અને જ્યાં સુધી એ ભગવાનના ચરિત્રોમાં મોહ થતો હોય છે ત્યાં સુધી ગમે તેવો મોટો હોય તોપણ તે વારંવાર જન્મને પામે છે. ભગવાનના ચરિત્ર જેવા હોય છે તેવા જે જાણે છે તેવી તે મોટપને પામે છે. જીવનું બંધન અને મોક્ષ ચરિત્રોમાં રહ્યા છે અને તે પ્રગટ દેખાઈ આવે છે. ભગવાનના જે કોઈપણ ચરિત્ર કહેવાય છે તેને જે દિવ્ય સમજે છે તે દિવ્યભાવને પામીને રહે છે. જેમ મનુષ્યને દર્પણમાં પોતાનું મોહું જેવું હોય તેવું દેખાય છે, તે રીતે જ અહીં પણ બંધન મોક્ષ દેખાય છે. શ્રીહરિ ક્યારેક ક્યારેક આવી બધી વાતોને સહજભાવે કરતા હતા અને તે જો લખીએ તો સંભારવાને માટે કાયમ રહે છે.

(પૂર : ૨૬, તરંગ - ૨૦)

ગઢડા પ્રથમ પ્રકરણના ૩૮મા વચનામૃતમાં શ્રીજીમહારાજ કહે છે : “ભગવાનના ચરિત્રરૂપ જાણાને વિષે મનને ગૂંચવી મેલવું ને ભગવાનના ઘાટ મનમાં કર્યા કરવા. એક શમ્યો ને બીજો કરવો, બીજો શમ્યો ને ત્રીજો કરવો. એમ ને એમ મનને નવરું રહેવા દેવું નહિ.” એમ કહીને પછી ભૂતનું દૃષ્ટાંત વિસ્તારીને કહી દેખાડ્યું ને પછી શ્રીજીમહારાજ બોલ્યા જે, “એવી રીતે ભગવાનના જે ચરિત્ર તથા વાર્તા તથા દર્શન તે એક દિવસના જો સંભારવા માંડે તો તેનો પાર ન આવે, તો સત્સંગ થયાં તો દશ-પંદર વર્ષ થયાં હોય તે એનો તો પાર જ ન આવે. અને તે એવી રીતે સંભારવા જે, ‘આ ગામમાં આવી રીતે મહારાજ તથા પરમહંસની સભા થઈ અને આવી રીતે મહારાજની પૂજા થઈ ને આવી રીતે વાર્તા થઈ’ ઈત્યાદિક જે ભગવાનના ચરિત્ર તેને વારંવાર સંભારવાં. અને જે ઝાઝું ન સમજતો હોય તેને તો એમ કરવું એ જ શ્રેષ્ઠ ઉપાય છે, એ જેવો બીજો નથી.”

આ રીતે સર્વાવતારી ભગવાન શ્રીહરિના લીલાચરિત્રો સંભારી રાખવાથી અર્થાત્ તેનું સ્મરણ અને અનુસ્મરણ કરવાથી કે તેને વાગોળવાથી આધિ, વ્યાધિ અને ઉપાધિ જેવા

ત્રિવિધ તાપ શમી જાય છે, શાશ્વત શાંતિનો અનુભવ થાય છે. અને અંતકાળે તેની સ્મૃતિ થઈ આવે તો ભગવાનના ધામની પ્રાપ્તિ થાય છે. વળી, ગઢડા પ્રથમ પ્રકરણના ૫૮માં વચનામૃતમાં જણાવ્યા પ્રમાણે પોતાના ઈષ્ટદેવના જીવનચરિત્રોના કથન, વાંચન, શ્રવણ અને સ્મરણ અને ચિંતનથી એમનો મહિમા સમજાય છે, આજ્ઞા અને ઉપાસનાની દૃઢતા દ્વારા આધ્યાત્મિક પુષ્ટિ પણ થાય છે. અધ્યાત્મ-માર્ગે વિશેષ પ્રગતિ થાય એવી પ્રેરણાની સાથે સાથે માર્ગદર્શન અને પોષણ પણ પ્રાપ્ત થાય છે.

ભગવાન શ્રીહરિ લીલાચરિત્રો વિષે ‘શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર’ ગ્રંથમાં કહે છે :

શ્રીહરિના ચરિત્રરૂપી રસ આગળ બીજા રસ તો સાકરની આગળ લવણ સમાન છે. જે ભક્તો શ્રીહરિના ચરિત્રરસના ભોગી થાય છે તેમના બધા જ દુઃખોનો નાશ થઈ ગયો છે. જે સુખમાત્ર કહેવાય છે તે બધા જ શ્રીહરિના ચરિત્રોમાં આવીને રહ્યા છે. આ હરિચરિત્રોથી અન્ય ઊંચું કોઈ સુખ નથી, એમ ભવ અને બ્રહ્માદિક દેવો પણ કહે છે. યોગ અને તપનું પણ ખરું ફળ એ છે કે શ્રીહરિના ચરિત્રોમાં સ્નેહ કરવો. જેને શ્રીહરિના ચરિત્રોમાં પૂર્ણ સ્નેહ થયો હોય તેના અનંત સાધન પૂરા થઈ ગયા છે, એમ જાણવું અને તેનું જ નામ મોક્ષ કહેવાય છે. શ્રીહરિના ચરિત્રોમાં સ્નેહ કરનારાને ફરીવાર ભવભટકણ રહેતું નથી. ભગવાન શ્રીહરિના અક્ષરધામમાં જઈને પણ ભગવાનના ભક્તે શ્રીહરિના ચરિત્ર અખંડ સાંભળવાના છે, એટલું ભગવાનના ભક્તે કરવાનું છે. શ્રીહરિના ચરિત્રોને સાંભળ્યા પછી શ્રીહરિની મૂર્તિમાં જીવને બળપૂર્વક જોડી દેવાનો છે. તેને એક પલક વાર પણ દૂર થવા દેવાનો નથી અને બીજી બધી વાસનાને તોડી દેવાની છે. શ્રીહરિની મૂર્તિમાં એવો રસ રહ્યો છે કે તેમના ચરિત્રોને સાંભળતા મન તૃપ્ત થાય નહિ. જેમ ચકોર પક્ષી ચંદ્રમા સિવાયની અન્ય કોઈ વસ્તુને દેખતા નથી તેમ મૂર્તિરસનો ભોગી ભક્ત બીજાની સન્મુખ દેખતો જ નથી.

(પૂર : ૮, તરંગ - ૫૭)

અમારા જે જન્મ ચરિત્ર છે તેને દિવ્ય જાણીને ભક્તજને ચિંતવવા. તેને ઘણા જ હરખથી કહેવા અને સાંભળવા અને તેના જેટલો પ્રેમ અન્ય કોઈમાં ન રાખવો. અમારા ચરિત્રોમાં સર્વોપરિ પ્રેમ રાખવો. ચિત્તને તેમાં ચોંટાડી રાખવું. ચિત્ત જેટલું ચરિત્રોનું ચિંતન કરશે તેટલું તે વધારે પવિત્ર થાશે.

‘અમાયિક ચિતવે દિવ્ય હિ રૂપા, તેસી ગતિ જન પાવે અનૂપા; જાકો ભવભટકન અંત આવે, હમારે ચરિત્ર મેં રુચિ કરાવે. ભવભટકન આયે વિન જેહા, યામેં રુચિ કરત નહીં તેહા; યામેં રુચિ કરે વિન કબહુ, ભવભટકન જો ટરત ન તબહુ.

ચરિત્ર સુને મેં રુચિ ભઈ જાકુ, મોક્ષ મેં સંશય ન રખના તાકુ;
મોક્ષ કે ખપ વિન રુચિ ન હોવે, જ્ઞાની જન સો એસે જોવે.'

ભક્તજન અમારા તે અમાયિક દિવ્યરૂપ ચરિત્રોને જેટલા ચિંતવશે તેટલી તે અનુપમ દિવ્ય ગતિને પામશે. જેણે આ ભવમાં ભટકવાનો અંત લાવવો હોય તેણે અમારા ચરિત્રોમાં રુચિ-પ્રેમ રાખવો. સંસારમાં ભટકીને દુઃખ ભોગવ્યા સિવાય મનુષ્યને ચરિત્રોમાં રુચિ થાતી નથી અને અમારા ચરિત્રોમાં રુચિ-પ્રેમ કર્યા સિવાય ક્યારેય સંસારની અથડામણ ટળવાની નથી. જેને અમારા ચરિત્ર સાંભળવાની રુચિ થઈ હોય તેણે પોતાના મોક્ષ બાબતનો સંશય રાખવો નહિ. જ્ઞાની પુરુષોનું

એવું માનવું છે કે મોક્ષના ખપ વિના ચરિત્ર શ્રવણમાં રુચિ થાતી નથી. જગતમાં જેટલા અજ્ઞાની લોકો છે તેમને અમે આંધળા અને બહેરા કહીએ છીએ. જે લોકો આંધળાની સાથે બહેરા પણ હોય તો તેમણે દુનિયામાં જન્મ લીધો હોય તે ન લીધા બરાબર છે. એટલા માટે જેને ચરિત્ર શ્રવણમાં પ્રેમ ન હોય તેને અભાગિયા જાણવા. તમારું તો મહાન ભાગ્ય છે એમ અમે માનીએ છીએ. કારણ કે આ સમયે તમને અમારો યોગ થયો છે.

અમારું જેવું સ્વરૂપ છે તેવું તમને આ સમયે ઓળખાયું છે. તમારા પૂર્વના અનંત જન્મોના તપનું ફળ તમને અત્યારે મળ્યું

66

અમારું એ સર્વ ચરિત્ર, ક્રિયા તથા નામ સ્મરણ તે કલ્યાણકારી છે. ...અમારું ચરિત્ર-લીલા તેને કહેવા ને સાંભળવા ને તેનું મનમાં ચિંતવન કરવું. અને જેને એનું ચિંતવન અંતકાળે જો થઈ આવ્યું હોય તો તેનો જીવ ભગવાનના ધામને જરૂર પામે.

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ - વચ. મ. પ્ર. ૩૫

99

છે. આવી સર્વોત્તમ પ્રાપ્તિ થયા પછી પણ માણસ જો બીજા વિષયોને ચિંતવે છે, તે તો ચિંતામણિને હાથમાં લઈને સવારમાં ઘેર ઘેર ભીખ માગતો ફરે છે એમ સમજવું. ચિંતામણિ મળ્યા પછી પણ તે ભિખારી રહે, તો તેમાં ચિંતામણિ શું કરે? તેમ આવા ચરિત્ર સાંભળ્યા પછી પણ જો તે ન રુચે, તો તેમાં તે દિવ્ય ચરિત્રો શું કરે? અમારા જન્મથી લઈને અમે જ્યાં જ્યાં વિચર્યા હોઈએ તે બધા ચરિત્રોને ભક્તોએ પરસ્પર કહેવા અને સાંભળવા. ચિંતામણીમાં જે ફળ છે, તે તેની પાસે દેખાતું નથી પણ યોગ્ય સમયે તે બધું મળે છે. તેમ ચરિત્રોની બાબતમાં પણ સમજવું.

(પૂર : ૯, તરંગ - ૩૫/૨૯-૪૦)

જે ભગવાનના ભક્તો છે તે તો નિત્ય ભગવાનના ચરિત્રોનું જ ગાન કરતા હોય છે, તેમને ચરિત્ર ઉપર જ અધિક તાન રહે છે. ભક્તો તો ભગવાનના ચરિત્રોની આગળ બીજા સાધનોને તો અત્યંત તુચ્છ માને છે. ચરિત્રના અભ્યાસી ભક્તો તો સૂર્યની આગળ પતંગિયાની જેમ ભગવદ્ ચરિત્રોની આગળ બીજા સાધનોને અતિ હીન માને છે. અને જે સાધનોનું બળ માનનારા છે તેઓ તો ભગવદ્ ચરિત્રોમાં દોષ કલ્પે છે. તેઓ તો સાધનોથી જ પોતાનો મોક્ષ માને છે.

(પૂર : ૧૨, તરંગ - ૧૭)

જે તમને પ્રત્યક્ષ ભગવાન મળ્યા છે, તેમના જે ચરિત્ર છે તેને વિષયી માણસને વિષયોમાં જેવું તાન હોય છે તેવા તાનથી કાનદારા સાંભળવા. જે ભગવાન શ્રીહરિના ચરિત્રો છે, તેનું જ નામ ખરી બ્રહ્મવિદ્યા છે. ચરિત્રો સુખ મેળવવાનું ઠામ-ઠેકાણું છે, તે સિવાય બીજામાં તો અપાર દુઃખ ભર્યું છે.

(પૂર : ૧૪, તરંગ - ૪)

ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલ રંગોત્સવ કરીને જ્યારે ગઢપુર આવ્યા ત્યારે સ્વરૂપાનંદ સ્વામી શરીરમાં ઘણા બીમાર હતા. દરબાર જીવાખાયરે સંતોને માટે જે જગ્યા બાંધી હતી ત્યાં સ્વરૂપાનંદ સ્વામીનો ઉતારો હતો. શ્રીહરિ રોજ અધરાત થતી ત્યારે તેમને જોવા માટે ત્યાં આવતા. શ્રીહરિ સ્વરૂપાનંદ સ્વામી ઉપર જેવું હેત હતું, તેવાં દર્શન વૈશાખ અને જેઠ બે મહિના સુધી આવીને નિત્ય દેતાં હતાં. ભગુજી અને જેહાજી બધા પાર્ષદોમાં શૂરવીર હતા એટલે શ્રીહરિ તેમને નિત્ય સાથે લાવતા. તેનાથી સંતને રાહત રહેતી હતી. શ્રીહરિ ત્યાં બેઠા પછી ચાર ઘડી સુધી નિત્ય નવી નવી વાતો કહેતા. ક્યારેક મોટા આત્માનંદ સ્વામીની ચમત્કારી વાતો કહેતા.

શ્રીહરિ અત્યંત આશ્ચર્યકારી ષટ્ચક્રની વાતો કહેતા. જ્યારે શ્રીહરિ વાતો કહેતા ત્યારે સ્વામી સતત સાંભળતા, છતાં તેમને તુમિ થતી જ નહિ. જ્યારે અરુણોદય થાય ત્યારે

પાર્ષદો શ્રીહરિને સૂચવતા, પછી શ્રીહરિ તરત જ ત્યાંથી ચાલી નીકળતા અને આવીને પલંગ ઉપર સૂતા. કોઈ દિવસ આવીને વાતો કરતા તો કોઈ દિવસ પ્રેમાનંદ સ્વામીની પાસે નવા કીર્તન ગવડાવતાં. સ્વામી જ્યારે સિતાર વગાડીને નવા કીર્તન ગાતાં હોય ત્યારે શ્રીહરિ એકાગ્ર મનથી તે કીર્તનને સાંભળતાં હતાં. બહુનામી શ્રીહરિ કોઈક દિવસ સ્વરૂપાનંદ સ્વામીની આગળ ઉત્સાહભરે રામાનંદ સ્વામીની વાતો હોય તે કહેતા.

કોઈક દિવસે તો પોતે ઘેર રહેતા ત્યારે જે રીતે હરતા ફરતા, તે બધી અલોકિક વાતો જેમ યાદ આવે તેમ કહેતા. કોઈ દિવસ તો પોતે અયોધ્યાપુરીમાં રહીને જેવા ચરિત્રો કર્યા હતાં, તેને યથાર્થ કરીને કહેતાં. ક્યારેક તો ક્યારેય સાંભળ્યા ન હોય તેવા ચરિત્રો કહેતાં. ક્યારેક તો પોતે વનમાં જેવી રીતે વિચરતા હતા તેની તેવી રીતે વાતો કરતા હતા અને ક્યારેક તો કોઈ દિવસ ન કરી હોય તેવી વાત સંભારીને કહેતા. ક્યારેક તો કોઈએ ન સાંભળી હોય એવી વાતો ત્યાં શ્રીહરિ કરતા અને જ્યાં સુધી વાતો કરતા ત્યાં સુધી દર્શન આપતાં હતાં. જ્યાં સુધી કીર્તનો ગવાતાં હોય ત્યાં સુધી સ્વરૂપાનંદ સ્વામીના હૃદયમાં અપાર શાંતિ રહેતી હતી. એક રતીભાર પણ દુઃખ લગારેય રહેતું નહિ. શ્રીહરિ વાતો કરતા જ્યારે બંધ થઈ જાય ત્યારે સ્વરૂપાનંદ સ્વામીનું બધું શરીર બળવા લાગતું. સેવા કરનારા સંતો, તેમના શરીર ઉપર પાણી છાંટતા અને દ્રાક્ષ તથા સાકરનું પાણી રોજ પાતા.

મલિયાગર ચંદન કહેવાય છે તે ઘણું શીતળ હોય છે. શ્રીહરિ તે ચંદન રોજ પોતાને હાથે ઉતારતા અને કટોરો ભરીને તે ચંદનનો લેપ સ્વામીને શરીરે કરતા. જેટલી ઠંડક કહેવાય તેના બધા ઉપાયો કરતા છતાં સ્વામીની ગરમીમાં એક રતીભાર પણ ફેર પડતો નહિ. પછી એક દિવસ શ્રીહરિએ આવીને સ્વામીને કહ્યું, તમારામાં તો સામર્થ્ય ઘણું રહ્યું છે. તમે તો ત્રણેય અવસ્થામાં દેહમાં રહેતા જ નથી એવા તમે મોટા સિદ્ધ છો. હવે આ વાતમાં શું છે?

ત્યારે સ્વામીએ હાથ જોડીને કહ્યું, આપે મને સિદ્ધપણાના અભિમાનરૂપ વિદ્યનથી બચાવ્યો છે. આપ તો મહા સમર્થ ભગવાન છો. આપ જે રીતે કરો તે રીતે બધું થાય છે. આપ તો સિદ્ધોના પણ નિધિ છો, તે અત્યારે મને યથાર્થરૂપમાં દેખાયું છે. જો આપ ભૂલને ન ઓળખાવો તો મનુષ્ય કે દેવ, કોઈને પોતાની ભૂલ દેખાતી નથી. અત્યારે અક્ષરધામ સુધી કોઈ આપને તુલ્ય નથી.

હે કૃપાળુ ! હવે મને એવું દેખાયું છે કે, જીવને પોતાનું આ શરીર કોઈ કાળે નથી. છતાં આપે જેવા શરીરમાં મને રાખ્યો તેવા આ નાશવંત શરીરમાં આજ દિન સુધી હું રહેતો આવ્યો છું. હવે પછી પણ જેવા શરીરમાં આપ મને રાખશો તેવા

શરીરમાં હું રહીશ. પણ તે તે શરીરમાં રહ્યા પછી આપની આ મૂર્તિનું મને ક્યારેય વિસ્મરણ ન થાય; એવી કૃપા કરો. હે મહારાજ! આપે જે આ વખતે ચરિત્રો કર્યા છે, તે બધા દેખ્યા છે. તો હવે પછી તે ચરિત્રો ભૂલાય નહિ, એવી માંગણી હું હાથ જોડીને કરું છું. અજ્ઞાતા પણ કોઈપણ શરીરમાં આપના કોઈ ભક્તનો દ્રોહ થાય નહિ અને કાયમ આપની સેવા કરવામાં મારી મતિ નિત્ય રહે; આટલું હું માગું છું તો આપ કૃપા કરીને આપો. ધામમાં જવું તે પણ આપના હાથમાં છે, તેમાં કાંઈ મારું બળ ચાલતું નથી. જ્યાં સુધી આપે આપ્યું ત્યાં સુધી જોર રહ્યું, તે જોર આપે ખેંચી લીધું એટલે હવે હું કોરો થઈ ગયો છું.

પછી શ્રીહરિએ કહ્યું, હે મુનિ! હવે હું જે તમને કહું છું તે પ્રમાણે કરો. જીવાખાયર અને દાદાખાયર, તેમના દરબારમાં જે ઓરડાઓ વગેરે છે તથા બંને દરબારગઢ છે તેમાં અમે ખૂબ રંગે રમ્યા છીએ તે તમે વારેવારે દેખ્યું છે. વળી સંતો અને હરિભક્તોની જે સભાઓ થઈ છે, તે પણ તમે બધી દેખી છે. માટે જે સભા મધ્યે અમે બેઠા હોઈએ તેવું તમારા ચિત્તમાં તે બધાનું સ્મરણ કરો.

પછી સ્વરૂપાનંદ સ્વામીએ શ્રીહરિના કહ્યા મુજબનું જ્યારે ચિંતવન કર્યું ત્યારે તેમના હૃદયમાં શાંતિ થઈ ગઈ અને હૃદયમાં શાંતિ થતાં જ શરીરમાં સુખ થઈ ગયું. પછી સ્વરૂપાનંદ સ્વામીએ માયિક શરીર તત્કાળ છોડી દીધું. અક્ષરધામમાં ગયા. બધા સંતો આ બાબતને દેખતા હતા.

(પૂર : ૧૫, તરંગ - ૪૭)

મારાં લીલાચરિત્ર કહે તથા સાંભળે તેમાં આનંદ પામનાર મારા આશ્રિતોને અંતકાળે રથ વિમાનમાં બેસાડીને ધામમાં લઈ જાઉં છું.

(પૂર : ૧૫, તરંગ - ૫૭)

અમારાં બધાં ચરિત્રો ખાવું, પીવું, ચાલવું વગેરે અમારી જે જે ક્રિયાઓ છે, તે બધી મોક્ષરૂપ છે. તે અમારાં ચરિત્ર ઈત્યાદિકને જે માયિક માને છે, તે જમપુરીમાં જાય છે. અને તે બધી જ લખચોરાશીમાં વારંવાર ભટકતો રહે છે. અમારે તો જેટલા કુમાર્ગ કહેવાય છે તે બધાને છોડાવવાનું તાન રહે છે.

(પૂર : ૧૫, તરંગ - ૮૯)

સંતો અને હરિભક્તોની વૃત્તિમાં ભગવાન સિવાયના વિષયોને ઊલટી, મળ અને ઝેરના જેવા દેખાડવાનું સત્ય ધાર્યું

છે. અમારો જન્મ ધરવાનો અને ચરિત્ર કરવાનો અભિપ્રાય પણ એટલો જ છે કે ભક્તોના હૃદયમાં વિષય ઝેર જેવા લાગે.

(પૂર : ૧૬, તરંગ - ૫૩)

અમારા જે ચરિત્ર કહેવાય છે તે બધાને જે જેટલા દિવ્ય સમજે છે તેટલો તેનો ભવરોગ નાશ પામે છે, એમ તમારે માનવું. અને જે અમારા ચરિત્રમાં જેટલો મનુષ્યભાવ રાખે છે તેને તેટલો ભવરોગ રહે છે, એમ સમજવું. અમારા ચરિત્રનું મનનરૂપી ઔષધ લીધા સિવાય ભવરોગની ક્યારેય નિવૃત્તિ થતી નથી.

(પૂર : ૧૭, તરંગ - ૪)

જીવના તે અપાર અજ્ઞાનરૂપી અંધારાને દેખ્યા વિના ભગવાન સિવાય બીજો કોઈ ક્યારેય તેને કઈ રીતે કાપે ? અને જીવના તે અજ્ઞાનરૂપી અંધારાને કાપવા માટે તો ભગવાન ભૂમિ ઉપર અવતાર ધારણ કરે છે. અને જ્યાં સુધી દેહ રાખે છે ત્યાં સુધી ભગવાન મનુષ્યના સમાજમાં મનુષ્યની રીતે આચરણ કરે છે. તે ભગવાનનું આચરણ ચિંતામણિ અને અમૃત કરતા પણ ઘણું અધિક રહે છે. અને જે તે આચરણરૂપ ચરિત્રને સંભારે છે તે સંસારના પારને પામી જાય છે.

(પૂર : ૨૩, તરંગ - ૬૦)

વળી, આ જ ગ્રંથમાં સ.ગુ. શ્રી આધારાનંદ સ્વામી ભગવાન શ્રીહરિના

‘લીલાચરિત્રો’નો મહિમા વર્ણન કરતા લખે છે :

ભાગ્યશાળી લોકો જ શ્રીહરિના ચરિત્રોને વારંવાર પ્રેમથી સાંભળે છે. જે સાંભળે છે તેને સદ્બુદ્ધિવાળા જાણવા. તે સિવાયના બીજા તો કુબુદ્ધિવાળા અને ગમાર છે.

(પૂર : ૧, તરંગ - ૫)

પ્રભુ જે જે ચરિત્ર કરે તે તે બધા ગુણાતીત અને દિવ્ય હોય છે. તેમાંથી એકાદ ચરિત્રને પણ જો હૃદયમાં યાદ કરી રાખે તો તેને અષ્ટ આવરણથી પાર દિવ્ય અક્ષરધામમાં પહોંચાડી દે છે. નરક જેવા દુઃખમાં પડેલો કોઈ મનુષ્ય જો તે ચરિત્રને સંભારે છે તો તત્કાળ તે દુઃખથી તેનો ઉદ્ધાર થાય છે. મનુષ્યે જે યોનિમાં જાય ત્યાં પણ એક શ્રીહરિના ચરિત્રને જ યાદ કરવા જોઈએ. ગમે તેવું કઠોર (વિકટ) બંધન હોય તો પણ તે હરિચરિત્રના સ્મરણથી તત્કાળ તૂટી જાય છે. આવો અપાર લાભ ચરિત્રોને સંભારવામાં છે, પણ તેના માહાત્મ્યની ગમારને ખબર પડતી નથી.

(પૂર : ૧, તરંગ - ૪૧)

ભગવાન જે જે ચરિત્ર કરે છે તે બધા ભક્તજનોએ ગાવા માટે હોય છે. અને તે માટે જ સમજી વિચારીને આ ચરિત્ર લખાયા છે. ભગવાનના બધા ચરિત્ર તો મોક્ષની ખાણ જેવા છે. ભગવાનના ચરિત્ર યોગ્ય હોય કે અયોગ્ય હોય, તેનું જો ગાન કરવામાં આવે તો ગાન કરનારાનો મોક્ષ થાય છે. ભગવાન સિવાયની વાતો તો પાર ન પામી શકાય તેવી અનંત પ્રકારની છે પણ અંતે તો તે નરકના દ્વાર જેવી છે. જમપુરીનો દરવાજો બંધ કરાવવા માટે તો હું આ હરિચરિત્રની વાત કહી રહ્યો છું. ભગવાનનું સ્વરૂપ કે ચરિત્ર સિવાયના અન્ય સાધન કરોડોનું દાન, તપ કે યજ્ઞ આદિ જમપુરીને ટાળતા નથી. વ્યાસ આદિ જે ઋષિઓ થયા, તેમણે વિવિધ પ્રકારના ગ્રંથ લખ્યા. ગણતા ગણતા પાર ન આવે એટલા બધા ગ્રંથ તેમણે લખ્યા.

જેમ આંબલીના ઝાડ ઉપર અનંત પાન હોય છે તેનો ગણવાથી પાર આવતો નથી. પણ વિચાર કરીને જોવામાં આવે તો જણાશે કે બધા જ પાનડાનો આધાર થડ રહ્યા છે. તેમ શ્રીહરિના ચરિત્રો, તેમના ચરણકમળ અને તેમના વચન આ બધા જ એક શ્રીહરિની મૂર્તિરૂપી મૂળને આધારે છે.

(પૂર : ૨, તરંગ - ૨૫)

શ્રીહરિના જે જે ચરિત્ર હોય છે તે બધા મોક્ષદાયક જ હોય છે. અને તેને મોક્ષદાયક જાણીને જ તેનું ગાન કરવું જોઈએ. પણ તે ચરિત્ર માયિક છે આવો ભાવ મનમાં ક્યારેય લાવવો નહિ. ચરિત્રોમાં દિવ્યભાવ રાખનારાનું નિશ્ચિત કલ્યાણ થાય છે. તેમાં રતિભાર પણ અપ્રમાણિકતા-સંદેહ નથી. શ્રીહરિના ચરિત્રોમાં ત્યાગભાગની કોઈ બુદ્ધિ કરવી નહિ. શ્રીહરિનું જે જે ચરિત્ર જેવું હોય તે બધાનું ધ્યાન કરે અને ગાન પણ કરે. તે ચરિત્રોનું ધ્યાન અને ગાન કરનારાના સમાન બીજો કોઈ હરિભક્ત કહેવાય નહિ.

(પૂર : ૨, તરંગ - ૪૫)

જે જે ભગવાનના ચરિત્ર કહેવાય છે તે ભક્તજનોને આનંદ આપે છે. હરિચરિત્રનું સુખ અનંત બ્રહ્માંડના સુખોને નીરસ કહી દે છે. જેણે મન દઈને શ્રીહરિના ચરિત્ર સાંભળ્યા હોય તેને સાંસારિક સુખ મળ જેવા જણાય છે. જો ફરીને તેને સાંસારિક સુખોમાં ભાવ ન થાય તો તેને સાચો ભગવાનનો ભક્ત કહેવાય. એવા ભક્તને અંત સમયે ભગવાન પાસે જ બેઠા હોય એવું જણાય છે. તે ભક્તને ભગવાન વિમાનમાં બેસાડીને લઈ જાય છે. કોઈ કોઈ ભક્તને બીજા ભગવાનના પાર્ષદ લેવા આવે છે તેમ જણાય છે. ભગવાનના જે ચરિત્ર કહેવાતા હોય તેને જે ભક્ત સાંભળે છે તે સંસારને પાર કરી જાય છે. તેટલા માટે જ ભગવાનના અવતાર થાય છે. એટલા માટે જે ચરિત્રોને સંભારે છે તેનો ઉદ્ધાર થાય છે.

(પૂર : ૩, તરંગ - ૧૮)

પ્રભુ જે જે ચરિત્ર કરે તે તે બધા ગુણાતીત અને દિવ્ય હોય છે. તેમાંથી એકાદ ચરિત્રને પણ જો હૃદયમાં યાદ કરી રાખે તો તેને અષ્ટ આવરણથી પાર દિવ્ય અક્ષરધામમાં પહોંચાડી દે છે. નરક જેવા દુઃખમાં પડેલો કોઈ મનુષ્ય જો તે ચરિત્રને સંભારે છે તો તત્કાળ તે દુઃખથી તેનો ઉદ્ધાર થાય છે.

‘સમ્રથ કરે સો સબ જિય હિતા, હરિ કે ચરિત્ર સબહિ પુનિતા;
ચરિત્ર સુજનાં ત્યું કરના નાંઈ, કરે સો જન જમપુર ખઈ.
હરિકે ચરિત્ર જાને નિષ્પાપા, તિનકે નાશ પામે સબ પાપા;
આપ કરન જુયમતિ ઇમિ ધારે, તેહિ પાપ કો ન આવત પારે.’

સમર્થ જે કરતા હોય તે જીવોના હિતને માટે હોય છે. ભગવાનના બધા જ ચરિત્રો પરમ પવિત્ર હોય છે. ચરિત્રોને સાંભળવા, પણ તેની જેમ તે પ્રમાણે પોતે વર્તન કરાય નહિ. જે માણસ સમર્થનું અનુકરણ કરે, તો તે જમપુરીમાં જાય છે. જે મનુષ્ય ભગવાનના ચરિત્રોને નિષ્પાપ સમજે છે, તેના બધા જ પાપોનો નાશ થઈ જાય છે. જે માણસ ભગવાનના ચરિત્રોનું અનુકરણ કરવાનું મનમાં ધારે છે, તેને અપાર પાપ લાગે છે.

(પૂર : ૪, તરંગ - ૧૬)

ક્રમશઃ

सत्संग सभाचार पत्रिका

स्वामी घनश्यामदासजि तथा शा. स्वामी सर्वभंगदासजि तथा साधु धर्मवल्लभदासजि

सर्वावतारी भगवान श्री स्वामिनारायणजीनी पूर्णकृपाथी तेमज प.पू. ध.धु. आचार्य महाराजश्री तथा प.पू. लालजि महाराजश्रीना ३३ आशीर्वादथी स.गु. स्वामी श्री नित्यस्वर्पदासजिना मार्गदर्शन प्रमाणे श्री स्वामिनारायण मंदिर सरधारना छात्रालयमां निवास करीने विद्याभ्यास करता कोलेजियन विद्यार्थीओने भगवान श्रीहरिना प्रासादिक आर्शिकीमनो प्रसाद पीरसता पू. स्वामी वगेरे संतमंडण तथा सरधार मंदिरना दर्शनार्थे पधारेल कथाकार पू. श्री भानुबापु - भावनगर

સત્સંગ રવિસભા મહુવા

મહુવા મુખ્ય મંદિર પટાંગણમાં પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદથી યોજાયેલ વિશાળ સત્સંગ રવિસભામાં કથાવાર્તાનો લાભ આપતા સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી.

કથાપારાયણ મીરાંરોડ

મીરાંરોડ (મુંબઈ)ને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદથી યોજાયેલ પાર્ષદ મુશાલ ભગતના વક્તાપદે કથાપારાયણમાં પધારતા સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી.

શ્રી સ્વા. મુખ્ય મંદિર જગન્નાપુરી

ભારત દેશના ચારધામ માંહેલું તીર્થધામ જગન્નાથપુરી ખાતે તૈયાર થઈ રહેલ નૂતન સભામંડપ, ભોજનાલય તથા યાત્રિક નિવાસનું નિરક્ષણ કરતા તેમજ પધારેલ યાત્રિકોની સભામાં સત્સંગ સભામાં કથાવાર્તાનો લાભ આપતા તેમજ મંદિર છાત્રાલયમાં સૌપ્રથમ ઓડિશાના વિદ્યાર્થી રઘુનાથને વર્તમાન ધરાવતા સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી.

શ્રીકૃષ્ણ જન્માષ્ટમી મહોત્સવ
ડોંબીવલી

ડોંબીવલી (મુંબઈ)ને આંગણે શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિરમાં બિરાજમાન બાળપ્રભુ શ્રી ઘનશ્યામ મહારાજના દિવ્ય સાન્નિધ્યમાં પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદથી પૂ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના માર્ગદર્શન પ્રમાણે ઉજવાયેલ શ્રીકૃષ્ણ જન્માષ્ટમી મહોત્સવ.

શ્રીકૃષ્ણ જન્માષ્ટમી મહોત્સવ
ભાવનગર

ભાવનગરને આંગણે શ્રી સ્વામિનારાયણ મુખ્ય મંદિરના પટાંગણમાં પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદથી પૂ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના માર્ગદર્શન પ્રમાણે ઉજવાયેલ શ્રીકૃષ્ણ જન્માષ્ટમી મહોત્સવ તથા છાત્રાલયનિવાસી વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ.

મહુવા શ્રી સ્વામિનારાયણ મુખ્ય મંદિરમાં બિરાજમાન શ્રીહરિકૃષ્ણ મહારાજ આદિક દેવોના સાન્નિધ્યમાં ઉજવાયેલ શ્રીકૃષ્ણ જન્માષ્ટમી મહોત્સવ.

સીમાડા-યોગીચોક (સુરત)ને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદથી ઉજવાયેલ શ્રીકૃષ્ણ જન્માષ્ટમી મહોત્સવ.

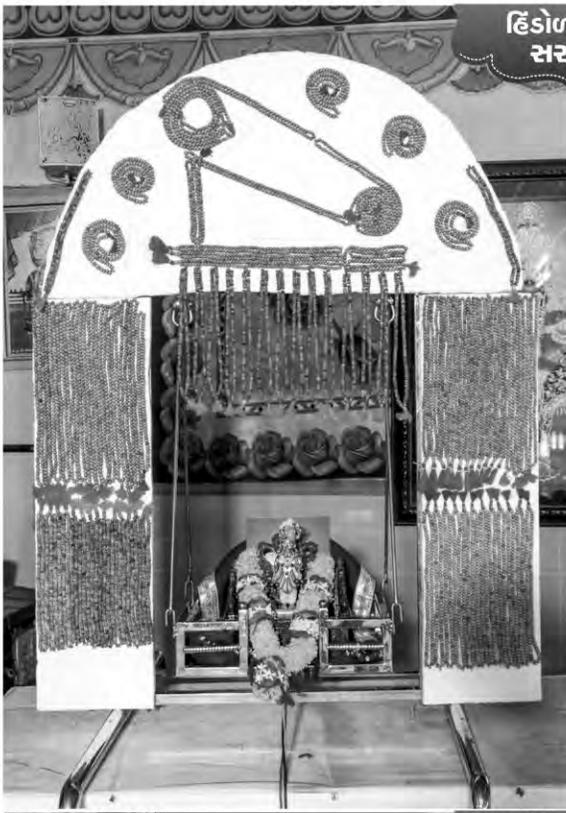
તીર્થધામ ગઢપુરને આંગણે ભગવાન શ્રીહરિ સ્વરૂપ શ્રીગોપીનાથજી મહારાજના સાન્નિધ્યમાં યોજાયેલ હિંડોળા મહોત્સવ.

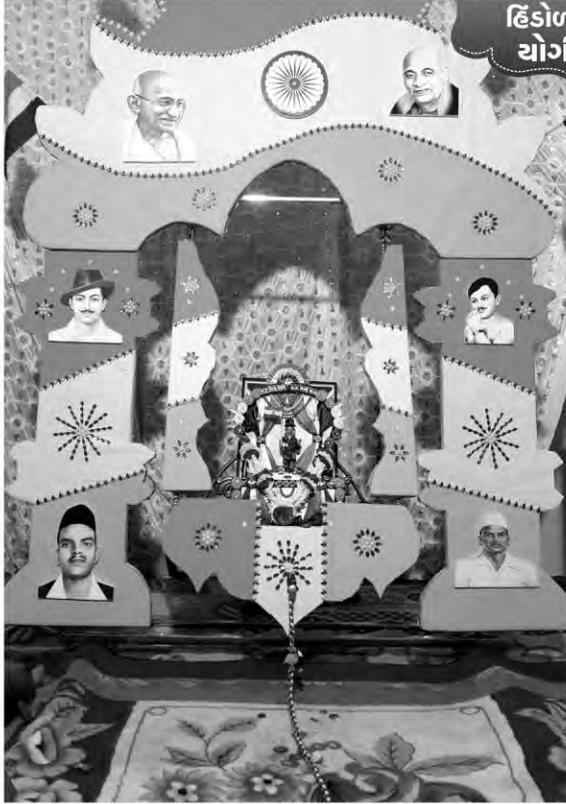
મલાડ (મુંબઈ)ને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદથી યોજાયેલ પૂ. છપૈયા સ્વામીના વક્તાપદે શ્રીપુરુષોત્તમ પ્રકાશ કથાપારાયણ.

हिंडोला दर्शन
सरधार

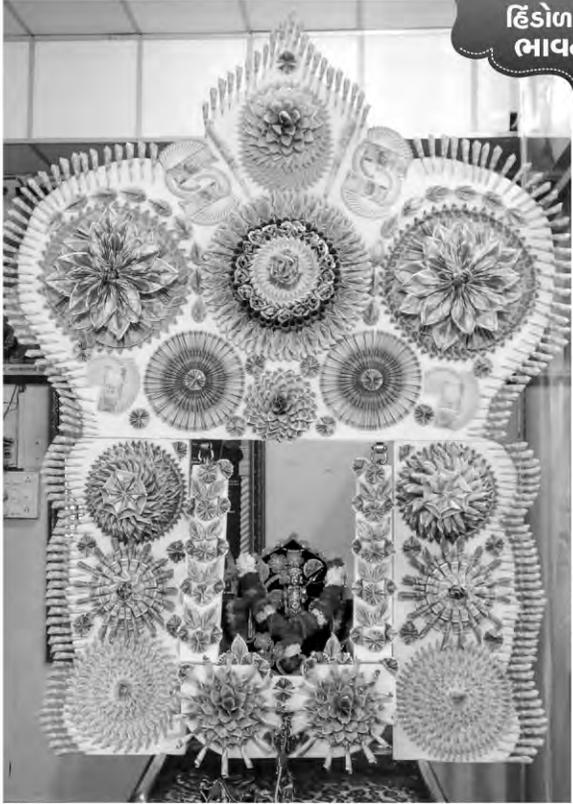

हिंडोला दर्शन
योगीशोक

હિંડોળા દર્શન
ભાવનગર

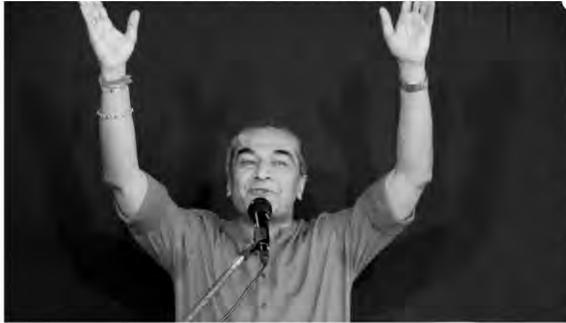

હિંડોળા દર્શન
મહુવા

**મોટીવેશનલ સેમીનાર
સરદાર**

તીર્થધામ સરદારને આંગણે સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીની પ્રેરક ઉપસ્થિતિમાં છાત્રાલય નિવાસી કોલેજીયન વિદ્યાર્થીઓ સાથે શ્રી સંજય રાવલનો મોટીવેશનલ સેમીનાર.

**શ્રાવણ માસ કથા
જૂનાગઢ**

ભગવાન શ્રીહરિ પ્રસ્થાપિત જૂનાગઢ મંદિરમાં પૂ. મહંત સ્વામીના માર્ગદર્શન પ્રમાણે યોજાયેલ શ્રાવણમાસ કથાપારાયણનો લાભ લેતા ભાવિક ભક્તજનો.

સુપ્રસિદ્ધ કથાકાર પૂ. સ.ગુ. પુરાણી સ્વામી શ્રી દેવપ્રકાશદાસજીનો અક્ષરવાસ

ગઢપુરના સ.ગુ.શ્રી શામળિયા ચૈતન્યાનંદ સ્વામીની શિષ્ય પરંપરાના સ.ગુ. શ્રી દેવપ્રકાશદાસજી સ્વામી રાજુલા મુકામે તા. ૭-૮-૨૦૧૮ અષાઢ વદ - ૧૦ના રોજ ૭૪ વર્ષની ઉંમરે ભગવાન શ્રીહરિનું અખંડ સ્મરણ કરતા થકા અક્ષરનિવાસી થવાથી સત્સંગ સમાજમાં ઘેરા શોકની લાગણી પ્રસરી હતી. પૂ. સ્વામીએ પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય શ્રી આનંદપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના હસ્તે દીક્ષા પામીને જીવનકાળ દરમ્યાન ૫૨૮થી વધુ કથાપારાયણો કરી અનેક મુમુક્ષુ જીવાત્માઓને સન્માર્ગે વાળીને સત્સંગનું બળ પ્રેર્યું હતું.

ભગવાન શ્રીહરિ પુરાણી સ્વામીને ધામમાં નિજ સેવાનું સુખ આપે અને એમના શિષ્ય સ્વામી હરિનંદનદાસજીને ધીરજ અને પૂ. સ્વામીએ ચિંધેલા સત્સંગ સેવાના માર્ગે ચાલવાનું બળ આપે તેવી પ્રાર્થના...

श्री स्वामिनारायण मुख्य मंदिर
जगन्नाथपुरी (ओडीशा)

नूतन कथामंडप तथा भोजनालयनो

उद्घाटन समारोह

पंचदिनात्मक सत्संग ज्ञानयज्ञ

प्रयोजक-वक्ता : पू.स.गु. स्वामी श्री नित्यस्वरूपदासजु

तारीख : २० थी २४ -१०-२०१८ कथा समय :- सांजे ५.०० थी ८.००

संपर्क :- सरदार मंदिर - मो. ७६००० ५८५०३ सुरत - मो. ८५७४५ ८१२५८

D-LIVE

-: कथा समय :-
रात्रे ८.३० थी ११.००

स्थल :- श्री स्वामिनारायण मुख्य मंदिर,

पुरी-कोणार्क रोड, जगन्नाथपुरी, (ओरीस्सा) संपर्क :- को.पा. राहुल भगत - मो. ८००००५८५०६

॥ श्री स्वामिनारायणो विजयतेतराम् ॥

२३ मी

श्री स्वामिनारायण सत्संग धावड़ी

ता. ४ थी १२-११-२०१८

प्रयोजक :
पू. स. गु. स्वामी श्री नित्यस्वरूपदासजु

लक्ष्य टी.वी. येनल द्वारा...
Live माणो

समय : रात्रे ८.३० थी
१०.३०

स्थल :- 'श्री स्वामिनारायण भाग' सरदार, ता. जु. राजकोट.

**धून-कीर्तनभक्ति
दरभारगट-गटडा**

तीर्थधाम गटपुरने आंगणे प.पू. ध.धु. आचार्य महाराजश्री तथा प.पू. लालज महाराजश्रीना ३३ आशीर्वादथी पू. स.गु. स्वामी श्री नित्यस्वपदासज्जना मार्गदर्शन प्रमाणे योजयेल पांयमी संतशिगिरनी पूर्णाहुती प्रसंगे दाढाभायरना दरभारगटना धून-कीर्तनभक्तिमां उपस्थित पू. शा. घनश्यामप्रसाददासज्ज स्वामी, पू. स्वामी, पू. ऐस.पी. स्वामी, पू. कोठारी स्वामी वगेरे पू. संतो-पार्थदो तथा छरिभक्तो.

**पांयमी संतशिगिर
सरधार**

सरधारधामने आंगणे प.पू. ध.धु. आचार्य महाराजश्री तथा प.पू. लालज महाराजश्रीना ३३ आशीर्वादथी पू. स.गु. स्वामी श्री नित्यस्वपदासज्जना उपस्थितिमां योजयेल पांयमी संतशिगिर तथा सरधार मंदिर तथा पू. संतोना दर्शनार्थे पधारेव सुप्रसिद्ध भागवताचार्य पू. श्री चक्रेशलार्थ ओगा.

શ્રીકૃષ્ણ જન્માષ્ટમી મહોત્સવ - સરઘર

તીર્થધામ સરઘરને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદથી ઉજવાયેલ મર્યાદા પુરુષોત્તમ શ્રીકૃષ્ણચંદ્રજી ભગવાનના પ્રાગટ્ય મહોત્સવ પ્રસંગે શ્રીકૃષ્ણ પ્રાગટ્યકથાનો લાભ પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી તથા ઉપસ્થિત પૂ. સંતો-પાર્ષદો તથા હરિભક્તો.